

Przewodnik turystyczny obszaru **LGD Dobra Widawa**

Tourist guide 'Dobra Widawa' Local Action Group area

Gmina
Bierutów

Gmina
Czernica

Gmina
Długota

Gmina
Dobroszyce

Gmina
Dziadowa
Kłoda

Gmina
Jelcz-
Laskowice

Gmina
Międzybórz

Gmina
Oleśnica

Gmina
Syców

Gmina
Wilków

Gminy Partnerskie LGD Dobra Widawa

Member Communes of 'Dobra Widawa' LAG

Urząd Miejski w Bierutowie

ul. **Moniuszki 12**
56-420 Bierutów
tel. 71 314 62 51

Urząd Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice

ul. Wincentego Witosa 24
55-220 Jelcz-Laskowice
tel. 71 381 71 22

Urząd Gminy Czernica

ul. Kolejowa 3
55-003 Czernica
tel. 71 **381 39 32**

Urząd Miasta i Gminy Międzybórz

ul. Kolejowa 13
56-513 Międzybórz
tel. **62 78 56 019**

Urząd Gminy Długołęka

ul. Robotnicza 12, Długołęka
55-095 **Mirków**
tel. 71 323 02 03

Urząd Gminy Oleśnica

ul.11 Listopada 24
56-400 Oleśnica
tel. 71 314 02 00

Urząd Gminy Dobroszyce

56-410 Dobroszyce
Rynek 16
tel. 71 31 41 173

Urząd Miasta i Gminy Syców

ul. Mickiewicza 1
56-500 Syców
tel. **62 785 5100**

Urząd Gminy w Działowej Kłodzie

ul. Oleśnicka 1
56-504 Działowa Kłoda
tel. 62 786 92 80

Urząd Gminy w Wilkowie

ul. Wrocławska 11
46-113 Wilków
tel. 77 419 55 11

SPIS TREŚCI

Table of contents

ATRAKCJE / ATTRACTIONS	2
Gmina Bierutów / Bierutów Commune	3
Gmina Czernica / Czernica Commune	5
Gmina Długołęka / Długołęka Commune	7
Gmina Dobroszyce / Dobroszyce Commune	10
Gmina Dziadowa Kłoda / Dziadowa Kłoda Commune	12
Gmina Jelcz-Laskowice / Jelcz-Laskowice Commune	13
Gmina Międzybórz / Międzybórz Commune	16
Gmina Oleśnica / Oleśnica Commune	17
Gmina Syców / Syców Commune	21
Gmina Wilków / Wilków Commune	26
PRZYRODA / NATURE	26
KULTURA / CULTURE	34
TURYSTYKA / TOURISM	40
ZAKWATEROWANIE I WYŻYWIENIE / ACCOMMODATION AND CATERING	50

WYDAWCA:	Lokalna Grupa Działania Dobra Widawa
GMINY PARTNERSKIE:	Gmina Bierutów, Gmina Czernica, Gmina Długołęka, Gmina Dobroszyce, Gmina Dziadowa Kłoda, Gmina Jelcz-Laskowice, Gmina Międzybórz, Gmina Oleśnica, Gmina Syców, Gmina Wilków
TEKSTY:	Dariusz Wojciechowski
KOORDYNACJA:	Kamila Kochaniec (LGD Dobra Widawa), Anna Dębska (Studio Plan Anna Dębska)
KARTOGRAFIA:	Monika Sibielec, Studio Plan Anna Dębska
ZDJĘCIA:	Marcin Mazurkiewicz, Dariusz Wojciechowski, zdjęcia gatunków - Adobe Stock, Łukasz Krogulewski - zdjęcie na okładce
OPRAC. GRAFICZNE:	Studio Plan Anna Dębska Studio Plan Anna Dębska ul. Złotnicka 52, 54-029 Wrocław tel. 71 373 44 37, plan@plan.pl www.plan.pl ISBN 978-83-67281-77-5 Wydanie II, 2023

Centrum Turystyczno-Rekreacyjne „DOBRA WIDAWA”

ul. Sosnowa 10, 56-500 Stradomia Wierzchnia,
gm. Syców

www.dobrawidawa.pl

 Lokalna Grupa Działania Dobra Widawa – „Oficjalny Profil”

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie
Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Publikacja opracowana przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dobra Widawa w ramach projektu:
Promowanie obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobra Widawa poprzez wydanie przewodnika i mapy

Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii
rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020.

Przewodnik turystyczny obszaru **LGD Dobra Widawa**

Tourist guide 'Dobra Widawa' Local Action Group area

Szanowni Państwo,
mamy ogromną przyjemność przedstawić Państwu Przewodnik Turystyczny Lokalnej Grupy Działania Dobra Widawa, który opisuje wyjątkowy, rozległy obszar Doliny Dobrej i Widawy – doliny dwóch rzek, od których wzięła się nazwa naszego stowarzyszenia. Lokalna Grupa Działania Dobra Widawa działa na obszarze dwóch województw – dolnośląskiego i opolskiego, a od wschodu graniczy z województwem wielkopolskim. Zrzeszamy 10 sąsiadujących ze sobą gmin: Bierutów, Czernica, Długołęka, Dobroszyce, Dziadowa Kłoda, Jelcz-Laskowice, Międzybórz, Oleśnica, Syców i Wilków. Obszar Lokalnej Grupy Działania jest bardzo różnorodny krajobrazowo, kulturowo i historycznie. Specyfika tego miejsca jest związana z barwnymi i skomplikowanymi dziejami Śląska, która ma odzwierciedlenie m.in. w obiektach historycznych przedstawionych w niniejszym opracowaniu. Dolina Dobrej i Widawy to wspaniała przyroda: kompleksy leśne, rezerваты, rzeki, stawy, obszary i gatunki chronione. To także ciekawa historia zakłeta w tradycjach, legendach i obecnych niemal na każdym kroku zabytkach. Przez obszar przebiegają liczne szlaki piesze i rowerowe. Miłośnicy jeździectwa znajdą tu liczne stadniny i szlaki konne, a entuzjaści sportów wodnych – szlaki i przystanie kajakowe, a także kąpieliska. Można tu skorzystać z bogatej oferty wydarzeń kulturalnych, skosztować oryginalnych smaków i zaznać wyjątkowej gościnności mieszkańców. Mnogość atrakcji czyni nasz obszar niesłychanie ciekawym pod względem rekreacyjnym i turystycznym. Bogactwo tego miejsca to jednak przede wszystkim ludzie, którzy przy wykorzystaniu lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych i kulturowych chcą działać na rzecz rozwoju i promocji naszego regionu. Zachęcamy do podróży po obszarze Dobrej Widawy! Odwiedzając nasz region, koniecznie szukajcie miejsc wyróżnionych w publikacji, ale pozostawcie sobie także czas na zagłębienie w piękne miejsca poza utartymi szlakami. Jesteśmy przekonani, że „Nieodkryta Dobra Widawa” miłośnikom Was zaskoczy i okaże się ciekawsza niż utarte szlaki i znane ścieżki....

Do zobaczenia!
Agnieszka Kasina
Prezes Zarządu
LGD Dobra Widawa

Dear ladies and gentlemen,
We are very pleased to introduce to you the Tourist Guide of the Dobra Widawa Local Action Group, which describes the unique and vast terrain of the Dobra and the Widawa Valleys, the valleys of two rivers which gave the name to our association. The Dobra Widawa Local Action Group operates within the area of two provinces, the province of Lower Silesia and the province of Opole, and at its eastern part it borders on Greater Poland Province. We gather ten neighbouring communes: Bierutów, Czernica, Długołęka, Dobroszyce, Dziadowa Kłoda, Jelcz-Laskowice, Międzybórz, Oleśnica, Syców, and Wilków. The terrain of the Local Action Group is very diverse in terms of its landscape, culture, and history. The uniqueness of the place is related to rich and complicated history of Silesia, which is reflected, for instance, in historic objects described in the publication. The Valley of the Dobra and the Widawa has wonderful nature: forest complexes, nature reserves, rivers, ponds, protected areas, or protected species. It also has interesting history cast in traditions, legends, and historic objects, which can be noticed almost every step. The terrain is cut through by numerous hiking and cycling routes. Enthusiasts of horse riding will find here a wide range of horse stables and horse riding routes, and water sports lovers will find here marinas and canoe trails, and also beaches. Here it is possible to take part in a wide range of cultural events, to try original flavours and enjoy the matchless hospitality of local inhabitants. Numerous attractions make our region a particularly interesting place in terms of recreation and tourism. However, the richness of the place is constituted mainly by the people who want to work for development and promotion of our region, with the use of the local assets of nature, history, and culture.

We encourage you to travel round the area of Dobra Widawa! When visiting our region, it is a must to look for places indicated in our publication, but on the other hand, it is a good idea to leave yourself some time to have a look at beautiful places located out of the popular tourist routes. We are convinced that the 'Unrevealed Dobra Widawa' will surprise you nicely and turn out to be more interesting than popular and well-known paths....

We hope to see you!
Agnieszka Kasina
President of the Board
LAG Dobra Widawa

Centrum Turystyczno-Rekreacyjne DOBRA WIDAWA nad Zalewem w Stradomiu Wierzchniej

ul. Sosnowa 10, 56-500 Stradomia Wierzchnia, gm. Syców
www.dobrawidawa.pl

Lokalna Grupa Działania Dobra Widawa – „OficjalnyProfil”

- **Multimedialna sala konferencyjna.** W pełni wyposażona przestrzeń przeznaczona do organizacji spotkań, szkoleń czy warsztatów, mogąca swobodnie pomieścić grupę około 70 osób.
- **Punkt Informacji Turystycznej,** w którym zainteresowani uzyskają wiedzę na temat oferty i atrakcji turystycznych znajdujących się na obszarze Gmin Partnerstwa Dobra Widawa
- **Galeria Produktu Lokalnego** - miejsce, w którym prezentowane są wyroby lokalnych artystów, rękodzielników, rzemieślników, wytwórców i producentów, w tym produkty certyfikowane w ramach Marki Produktu Lokalnego Dobra Marka – Partnerstwo Dobra Widawa. Wyroby dostępne w sklepie produktu lokalnego. Budynek dostosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- **Bogata oferta warsztatów** skierowanych do różnych grup wiekowych, zarówno dla osób indywidualnych, jak i grup zorganizowanych (przedszkoli, szkół, rodzin).
 - warsztaty o tematyce przyrodniczej, ekologicznej i pszczelarskiej
 - warsztaty florystyczne
 - warsztaty tworzenia kosmetyków naturalnych
 - warsztaty kulinarne
 - warsztaty rękodzielnicze (m.in. ceramiczne, tworzenia biżuterii, muzyczne, malarskie)
 - warsztaty relaksacyjne (Joga, TRE, misy tybetańskie)

Tourist and Recreation Centre DOBRA WIDAWA by the Stradomia Wierzchnia Reservoir

- **Multimedia conference room.** Fully equipped space dedicated to organizing meetings, trainings, or workshops, which can comfortably seat a group of about 70 people.
- **Tourist Information Point,** a place where the interested can receive information about the offer and tourist attractions within the area of Dobra Widawa Commune Partnership.
- **Gallery of Local Products** - a place where products of local artists are presented, as well as of handicraftsmen, artisans, manufacturers, and producers, including certified products within the Local Product Brand Good Brand - Dobra Widawa Partnership. The products are available at the local product shop. The building is adapted to the needs of the disabled.
- **Wide range of offers of workshops** for various age groups, both for individual people and organized groups, as for instance kindergartens, schools, families.
 - workshops related to nature, ecology, and apiculture
 - floristic workshops
 - workshops devoted to preparing natural cosmetics
 - culinary workshops
 - handicraft workshops (related for instance to ceramics, creating jewellery, music, painting)
 - relaxation workshops (yoga, Tension Releasing Exercises, Tibetan singing bowls)

Atrakcje/ Attractions

Stronia – kościół

Romański kościół Narodzenia NMP z ok. 1250 r., restaurowany w XVIII w. i w 1959 r. Ma postać murowanej rotundy z kamienia polnego, z ostrołukowymi oknami. Wewnątrz kamienna chrzcielnica z 1517 r. i roślinny fryz w stiuku z ok. 1600 r.

Wabienice – kościół

Kościół Nawiedzenia NMP z XIII w., przebudowany w 2. poł. XV w. i 1710 r.

Bierutów – wieża ratusza

Wieża ratuszowa z 1. połowy XV w. Wzniesiona na planie kwadratu, otoczona żelazną balustradą, posiada dwie tarcze zegarowe. Wyremontowana w latach 2004–06, nowy zegar codziennie o godz. 12.00 odgrywa hejnał miasta.

Bierutów – zamek

Zamek, wzmiankowany w 1323 r., w 1. połowie XVI w. rozbudowany na rezydencję ks. Henryka II Podiebrada. Ok. 1680 r. ks. Krystian Urlyk Wirtemberski nadbudował trzecie piętro, wznosił bramę i założył ogrody. W XVIII w. zaniedbany, w 1886 r. rozebrano skrzydło wschodnie. Do dzisiaj zachowało się skrzydło południowe. Portal barokowy z ok. 1680 r., z kartuszem herbowym ks. Wirtembersko-Oleśnickich. Ze skrzydła wschodniego zachowała się wieża, powstała na pocz. XIV w., podwyższona w 1622 r. Na dziedzińcu prowadzi barokowa brama z ok. 1680 r.

• Bierutów - brama do zamku / Bierutów - castle gate

Bierutów – kościół św. Katarzyny

Gotycki kościół św. Katarzyny z 1. połowy XIII w. W latach 1603 i 1659 uległ spaleni, odbudowany w latach 1661–89 dzięki wsparciu ks. Sylwiusza Nimroda Wirtemberskiego. Po 1945 r. zdewastowany i ograbiony, służył jako magazyn, w 1982 r. przejęty przez parafię rzymskokatolicką. Wewnątrz loża książęca z 1679 r. i empora z 1689 r. Do zakrystii prowadzi portal ostrołukowy z XIV w. Barokowy ołtarz główny z 1661 r., przy ołtarzu epitafium nadochmistrza Rudolfa von Crausse.

Stronia – church

The Romanesque church of the Nativity of the Virgin dates back from about 1250, it was restored in the 18th century and in 1959. The object has a shape of a rotunda constructed of cobblestones, with ogive windows. Inside there is a stone font from 1517 and a plant-ornamented frieze of stucco from about 1600.

Wabienice – church

The church of the Visitation of the Virgin dates back from the 13th century, it was rebuilt in the second half of the 15th century and in 1710.

• Wabienice. Kościół Nawiedzenia NMP / Church of the Visitation of the Virgin

Bierutów – town hall tower

The town hall tower is dated back from the first half of the 15th century. It was constructed on the projection of a square, surrounded with an iron balustrade, it has two clock faces. The object was redecorated within the years of 2004–06, and the new clock plays the city anthem every day at noon.

Bierutów – castle

The castle, mentioned in old documents in 1323, was rebuilt in the first half of the 16th century into a residence by duke Henry II of Münsterberg-Oels. About 1680, Duke Christian Ulrich II of Württemberg-Wilhelminenort added the third floor, constructed the gate, and founded the gardens. In the 18th century the castle was neglected, in 1886 the eastern wing was dismantled. Until the present, the southern wing has been preserved. There is a Baroque portal from about 1680 with the coat of arms of the Württemberg-Oels dukes. Of the eastern wing, the tower has been preserved, which was constructed at the beginning of the 14th century, and heightened in 1622. The Baroque gate from about 1680 is an entrance to the courtyard.

Bierutów – church of St. Catherine

The Gothic church of St. Catherine dates back from the first half of the 13th century. In 1603 and 1659 fires destroyed the church but it was rebuilt within the years of 1661-89 thanks to the support of Silvis I Nimrod, Duke of Württemberg-Oels. After 1945 the church was devastated and robbed, it was used as a storehouse, and in 1982 it was taken over by the Roman-Catholic parish. Inside there is a ducal box from 1679 and a matroneum from 1689. The entrance to the vestry is ornamented with an ogive portal from the 14th century. The Baroque main altar dates back from 1661, and by the altar there is the epitaph of Rudolf von Crausse, the chief hofmeister.

Kijowice – stone cross

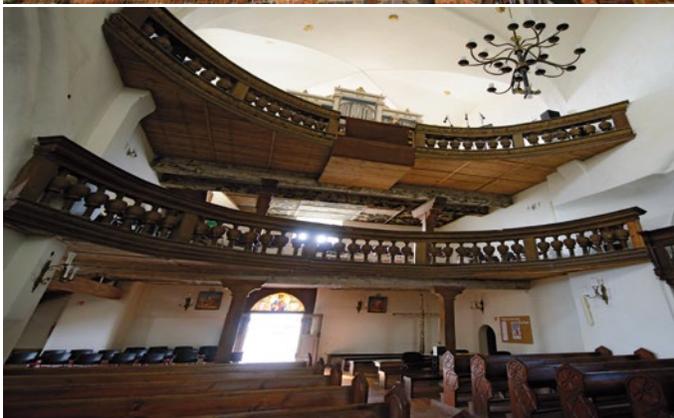
It is the highest in Lower Silesia stone cross from about 14th century. It is 241 cm high, its arm span is 109 cm, and it is about 12 cm thick.

• Kijowice. krzyż kamienny / Stone cross

Posadowice – palace

The palace dates back from the second half of the 16th century, it was rebuilt in the 18th century and at the beginning of the 20th century.

• Bierutów. Kościół św. Katarzyny / Church of St. Catherine/

Kijowice – krzyż kamienny

Najwyższy na Dolnym Śląsku krzyż kamienny z ok. XIV w. Ma wys. 241 cm, rozpiętość ramion 109 cm i grubość ok. 12 cm.

Posadowice – pałac

Pałac z 2. poł. XVI w., przebudowany w XVIII i na początku XX w.

• Posadowice – pałac / palace

Dobrzykowice – kościół

Barokowy kościół Narodzenia NMP, wzniesiono w latach 1753-57. Wyposażenie rokokowe z XVIII w., gotycka Pieta z początku XV w.

• Dobrzykowice – kościół / church

Dobrzykowice – domy Kargula i Pawlaka

We wsi kręcono sceny do znanej trylogii filmowej „Sami swoi”, „Nie ma mocnych” i „Kochaj albo rzuć”, tu znajdowały się słynne zagrody Kargula i Pawlaka. Domy oznaczono odpowiednią tablicą.

• Dobrzykowice. Rzeźby Kargula i Pawlaka / Sculptures of Kargul and Pawlak

Nadolice Wielkie – skansen

W przydomowym Skansenie Rolnym zgromadzono ok. 4 tys. eksponatów z Polski i całego świata. Znajdują się tu przedmioty, odzież i sprzęty użytku domowego oraz rolnego z ubiegłych stuleci. Atrakcją Skansenu są działające do dziś warsztaty ginących zawodów - rymarza, kowala, stolarza i pszczelarza.

Nadolice Wielkie – Park Pokoju

Cmentarz żołnierzy niemieckich, którzy polegli w czasie II wojny światowej na terenie Dolnego Śląska otwarto w 1998 r. Zasadzono wtedy pierwsze 48 drzew pod nazwą Park Pokoju.

Dobrzykowice – church

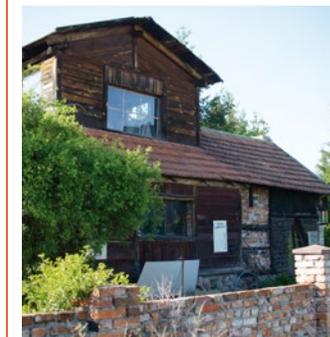
The Baroque church of the Nativity of Virgin Mary was constructed within the period of 1753-57. There are Rococo decorations from the 18th century, and a Gothic Pieta from the beginning of the 15th century.

Dobrzykowice – house of Kargul and Pawlak

In the village, scenes were filmed for the well-known trilogy 'Sami swoi', 'Nie ma mocnych,' and 'Kochaj albo rzuć,' it is here where the famous farmhouses belonging to Kargul and Pawlak were located. The houses have been marked with appropriate plaques.

Nadolice Wielkie – heritage park

In the backyard Agricultural Heritage Park about four thousand exhibits have been collected from Poland and the whole world. There are objects, clothes, or household articles, as well as farming equipment from past centuries. An attraction of the Heritage Park can be the workshops of disappearing professions, as for instance a saddler, a blacksmith, a carpenter, or a beekeeper.

• Nadolice Wielkie. Skansen / Heritage park

Nadolice Wielkie – Park of Peace

The cemetery of German soldiers who died in Lower Silesia during World War II was opened in 1998. The first 48 trees were planted at that time and the terrain was given the name of Park of Peace.

Chrzęstawa Wielka – church

The impressive neo-Gothic church of Immaculate Conception of Virgin Mary was constructed within the period of 1859-64 according to the design of Alexis Langer, the well-known architect from Wrocław. The church has characteristic high towers ornamented with pinnacles. In the church in Chrzęstawie there is one of the ten in Poland paintings presenting St. Philomena and the only in Poland relics of the Saint.

• Chrzęstawa Wielka – kościół / church

Lake Bajkał

The small reservoir was created in an old gravel and clay excavation pit, between the bed of the Oder river (the lake is connected permanently with the river) and the navigable canal, the Janowice Canal, which shortens the distance of the Oder river meanders within the section from Jeszkowice to Kamieniec Wrocławski. The reservoir has an area of about 60 hectares, it is up to 3-5 meters deep, and it is located in the neighbourhood of the village of Gajków and Kamieniec Wrocławski. For the reason of its anthropogenic origins, lake Bajkał is informally called Bajkał Reservoir. It is an excellent place for angling.

Janowice – sluice and hydro-electric power station

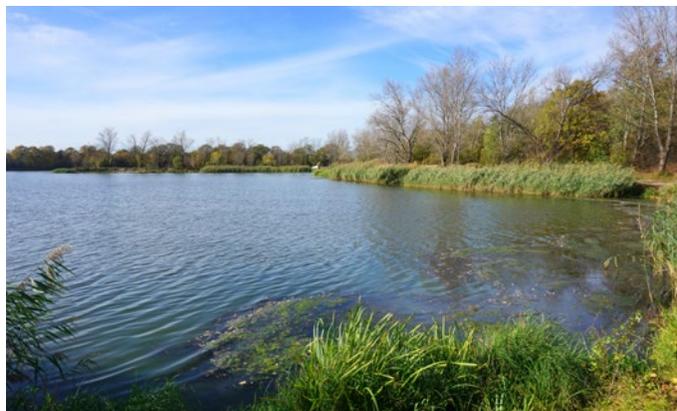
The Janowice sluice is located on the navigable canal of the Oder river, the Janowice Canal, and it was built in the period of 1912-16. Nearby, in the period of 1920-23, the Janowice hydro-electric power station was constructed. In parallel, on the main course of the Oder river the Janowice Weir was constructed. By the sluice there is a bridge which can be used to get to the island between the Oder river and the Janowice Canal.

Chrzęstawa Wielka – kościół

Okazały neogotycki kościół Niepokalanego Poczęcia NMP został zbudowany w latach 1859-64 wg projektu znanego wrocławskiego architekta Alexisa Langer. Świątynia posiada charakterystyczne wysokie wieże ozdobione pinaklami. W kościele w Chrzęstawie znajdziemy jeden z 10 w Polsce obrazów przedstawiających św. Filomenę i jedyne w Polsce relikwie tej świętej.

Jeziro Bajkał

Niewielkie jezioro powstało w dawnym wyrobisku żwiru i gliny między korytem Odry (ma z wodami rzeki trwałe połączenie) a kanałem żeglugowym (Kanałem Janowickim), skracającym zakola Odry na odcinku od Jeszkowic do Kamieniec Wrocławski. Zbiornik o powierzchni ok. 60 ha i głębokości do ok. 3-5 m znajduje się w sąsiedztwie wsi Gajków i Kamieniec Wrocławski. Ze względu na antropogeniczne pochodzenie jezioro Bajkał nieformalnie nazywane jest Zalewem Bajkał. Jest dobrym miejscem do wędkowania.

• Jezioro Bajkał / Lake Bajkał

Janowice – śluza i elektrownia wodna

Śluza Janowice znajduje się na kanale żeglugowym (Kanał Janowicki) rzeki Odry i pochodzi z lat 1912-16. W latach 1920-23 obok powstała przepływową elektrownia wodna Janowice. Równolegle na głównym biegu Odry zbudowano Jaz Janowice. Przy śluzie znajduje się most, którym można przedostać się na wyspę między Odry a Kanałem Janowickim.

• Janowice – śluza i elektrownia wodna / sluice and hydro-electric power station

Zaprężyn – zespół pałacowo-parkowy

Neorenesansowy pałac z lat 1880-90, obecnie własność prywatna.

Łozina – kościół MB Bolesnej

Poewangelicki kościół MB Bolesnej (obecnie sanktuarium), wzniesiony w latach 1710-12 w konstrukcji szkieletowej. Drewniana wieża-dzwonnica z 1776 r.

Łozina – kościół Wniebowzięcia NMP

Gotycki kościół Wniebowzięcia NMP wzniesiony w XV w. i przebudowany w 1676 r. Wewnątrz ołtarz główny z 1632 r., manierystyczny ołtarz boczny, barokowa ambona i rzeźba św. Jana Nepomucena. Na ścianach zewnętrznych trzy renesansowe płyty nagrobne. Koło kościoła grób rodziny von Strachwitz i barokowa figura św. Jana Nepomucena z 1727 r.

• Łozina – kościół Wniebowzięcia NMP / church of the Assumption of the Virgin

Pasikowice – kościół

Klasycyistyczny kościół św. Józefa Oblubieńca z 1839 r., obok stoi krzyż pokutny.

Domaszczyn – kościół

Późnogotycki kościół Podwyższenia Krzyża św., z ok. 1565 r. Jednonawowy, z wieżą od zachodu i węższym zakończonym poligonalnie prezbiterium.

• Domaszczyn – kościół / church

Zaprężyn – palace and park complex

The neo-Renaissance palace dates back from the period of 1880-90, it is a private property at present.

Łozina – church of Our Lady of Sorrows

The post-Evangelical church of Our Lady of Sorrows (sanctuary at present), was erected within the period of 1710-12 as a timber frame construction. It has a wooden tower belfry from 1776.

Łozina – church of the Assumption of the Virgin

The Gothic church of the Assumption of the Virgin was built in the 15th century and reconstructed in 1676. In the interior there is the main altar from 1632, a Mannerist side altar, a Baroque pulpit and a sculpture presenting St. John of Nepomuk. On the outside walls there are three Renaissance gravestones. Near the church there is the tomb of the Strachwitz family and a Baroque figure of St. John of Nepomuk from 1727.

Pasikowice – church

The Classical church of St. Joseph the Bridegroom dates back from 1839, near-by there is a penitential cross.

Domaszczyn – church

The late-Gothic church of the Exaltation of the Holy Cross from about 1565 is a single-nave object with a tower at its western side and a more narrow chancel, polygonal in its shape.

Szczodre – palace complex – Sybille's palace

The palace was constructed in the second half of the 17th century in Renaissance style by Duke Christian Ulrich as a summer residence of his wife, Sybille. Reconstructed by Saxon kings within the period of 1851-1867 into an impressive residence of English neo-Gothic style (arch. C. Wolf), it was called the 'Silesian Windsor.' In the interior there was the famous chamber with seven chandeliers and the dining room with melons and cherries growing there. The palace was a place of theatre and ballet performances. It was surrounded with a 75-hectare landscape and botanic park. During

• Szczodre – Zespół pałacowy – Pałac Sybille / Palace complex – Sybille's palace

World War II the deserted palace was taken over by the SS, in 1945 there was a fire of the interior, and after 1955 the majority of the object was dismantled. Only the northern part of the eastern wing has been preserved and it is still waiting for reconstruction.

At present, the major attraction is the Szczodre Park, revitalized in 2019. Recreation zones have been arranged here, as well as decks for anglers, educational nature trails, sports paths, outdoor fitness areas, theme playgrounds, as for instance a water playground, a sand one, a music one, and a ropes course for older children. There we can find a wicker village, a labyrinth, a pirate ship, as well as numerous swings, rockers, tunnels, or hillocks. Within the terrain of the park new green areas were also arranged. The Szczodre Park is an excellent place for contemplating nature, relaxing, or spending time in an active way. Numerous elements of small architecture, as for instance deck-chairs, picnic tables, or benches make it possible to relax and admire the flora and fauna of the place. In 2022 a bridge was constructed here and it was named the Bridge of Queen Karola, according to the design of the bridge which was here in the times of splendor of Sybille's palace. The park lanes and paths are often chosen by cyclists and enthusiasts of cross country races, as well as strollers. In the season, within the terrain of the park there is a free car park, small catering outlets, and also the park is a place where numerous culture and sport events are organized.

Szczodre – Zespół pałacowy – Pałac Sybilli

Wybudowany w 2. poł. XVII w. w stylu renesansowym przez ks. Chryściana Ulryka jako letnia rezydencja jego żony Sybilli. Przebudowany przez królów saskich w latach 1851-1867 na okazałą rezydencję w stylu angielskiego neogotyku (arch. C. Wolf), zwaną „Śląskim Windsorem”. Znajdowały się tu słynna sala z siedmioma żyrandolami i pokój jadalny z rosnącymi w nim melonami i czereśniami, pałac był miejscem występów teatralnych i baletowych. Pałac otoczony był 75-hektarowym parkiem. Opuszczony pałac zajęto w czasie wojny SS, w 1945 r. spaliło się wnętrze, po 1955 r. rozebrano większość obiektu. Zachowała się tylko północna część wschodniego skrzydła, oczekująca na remont.

Obecnie największą atrakcją jest zrewitalizowany w 2019 r. Park Szczodre. Powstały tu strefy rekreacyjne, pomosty dla wędkarzy, edukacyjne ścieżki przyrodnicze i sportowe, siłownie napowietrzne oraz tematyczne place zabaw (wodny, piaskowy, muzyczny, linowy oraz dla dzieci starszych). Znajdziemy w nich wiklinową wioskę, labirynt, statek piracki oraz liczne huśtawki, bujaki, tunele i górki. Na terenie parku powstały też nowe nasadzenia. Park Szczodre jest idealnym miejscem do kontemplacji przyrody, odpoczynku i aktywnego spędzania czasu. Liczne elementy małej architektury, takie jak leżaki, stoły piknikowe czy ławki, pozwalają wypocząć i podziwiać faunę i florę tego miejsca. W 2022 r. został wybudowany most nazwany Mostem Królowej Karoli na wzór mostu, który tu istniał w czasach świetności Pałacu Sybilli. Parkowe aleje i ścieżki są często wybierane przez rowerzystów i miłośników biegów przełajowych oraz spacerowiczów. W sezonie na terenie parku jest do dyspozycji bezpłatny parking oraz mała gastronomia, a ponadto organizowane są liczne wydarzenia kulturalno-sportowe.

• Szczodre – park / park. Fot pospieszni.pl

Długołęka – kościół

Barokowy kościół św. Michała Archanioła powstał w latach 1715-22. Portal zwieńczony jest kartuszem z napisem w języku niemieckim i polskim.

Borowa – pałac

Barokowy pałac został zbudowany w latach 1770-86 dla rodziny von Schwerin, prawdopodobnie z wykorzystaniem murów starszego budynku. W 1905 r. budynek został przebudowany i powiększony w stylu modernistycznym, wzniesiono nową wieżę oraz galerię i pawilon. Dwukondygnacyjny pałac z korpusem na rzucie prostokąta, nakryty jest dachem mansardowym z facjatami. Od wschodu przylega galeria i parterowy pawilon. W narożniku południowo-wschodnim stoi wysoka wieża. Fasada posiada centralny ryzalit zwieńczony trójkątnym przyczółkiem. Główne wejście flankowane jest kolumnami toskańskimi podtrzymującymi balkon. Wyremontowany pałac jest własnością prywatną i służy jako obiekt noclegowy.

Brzezia Łąka – kościół

Kościół św. Mikołaja, wzniesiony w XIV/XV w., przebudowany na barokowy w latach 1707-35. We wnętrzu barokowy wystrój z gotyckimi rzeźbami.

Kiełczów – kościół

Klasycystyczny kościół MB Różańcowej wybudowano w latach 1790-92, posiada wysoką na ponad 35 m wieżę.

• Borowa – pałac / palace

Długołęka – church

The Baroque church of St. Michael the Archangel was constructed within the period of 1715-22. The portal is crowned with a cartouche with an inscription in German and Polish.

Borowa – palace

The Baroque palace was constructed within the period of 1770-86 for the von Schwerin family, most probably with a use of walls left from an older building. In 1905 the object was reconstructed and extended according to Modernistic style, a new tower was erected, as well as a gallery and a single-storeyed pavilion. In the south-eastern corner there is a high tower. The façade has a central risalit crowned with a triangular pediment. The main entrance is flanked with Tuscan columns supporting the balcony. The reconstructed palace is a private property and functions as an accommodation facility.

Brzezia Łąka – church

The church of St. Nicolas was built at the turn of the 14th and the 15th centuries, then it was reconstructed into Baroque style within the period of 1707-35. In the interiors there are Baroque decorations and Gothic sculptures.

Kiełczów – church

The Classical church of Our Lady of the Rosary was constructed within the period of 1790-92, with an over 35-metres-high tower.

• Kiełczów – kościół / church

Łuczyna – church

The church of the Most Holy Heart of Jesus was constructed by the Evangelic community in 1914. The tower with neo-Renaissance windows is covered with a peaked roof.

- Łuczyna – kościół / church

Strzelce – church

Church of St. Joseph from 1856.

Siekierowice – mill

A deserted Classical water mill has preserved its installations, as for instance a retention reservoir, a culvert, and a weir.

Dobroszyce – palace

The palace was constructed within the years of 1589-1601 by Andreas von Hengel as a Renaissance defensive manor house, rebuilt in the period of 1675-1676 by Duke Julius Sigmund into a Baroque residence. Thoroughly reconstructed in 1853, the object lost its Baroque gable wall, and instead of the garden, a park appeared. After 1945 the object became a school, and it is a private property at present. At the corners there are donjons, one of them has been rebuilt into a tower.

Dobroszyce – Caritas of Wrocław Archdiocese house

The neo-Gothic orphanage (Amalienstift) dates back from 1893, at present it is used as the Special Centre of Education of Caritas of Wrocław Archdiocese. Nearby there is a neo-Gothic church of St. Hedwig from the period of 1894-1895.

Łuczyna – kościół

Kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa, wzniesiony przez ewangelików w 1914 r. Wieża z neorenesansowymi oknami nakryta szpiczastym dachem.

Strzelce – kościół

Kościół św. Józefa wzmiankowany był w 1428 r., w 1586 r. został przejęty przez protestantów. Obecna neoromańska świątynia wzniesiono w 1856 r. Zbudowany został na planie prostokąta z prezbiterium zamkniętym trójboczną absydą. Od strony zachodniej znajduje się wieża zakończona hełmem ostrosłupowym. We wnętrzu warto zwrócić uwagę na witraże przedstawiające świętych.

- Strzelce – kościół / church

Siekierowice – młyn

Opuszczony klasycystyczny młyn wodny zachował jeszcze instalacje typu staw retencyjny, przepust i jaz.

Dobroszyce – pałac

Pałac z lat 1589-1601 wzniesiony przez Andreeasa von Hengela jako renesansowy dwór obronny, przebudowany w latach 1675-1676 przez ks. Juliusza Zygmunta na barokową rezydencję. Gruntownie przebudowany w 1853 r., usunięto wtedy barokową ścianę szczytową i założono park na miejscu ogrodów. Po 1945 r. siedziba szkoły, obecnie własność prywatna. W narożach baszty, jedna z nich przebudowana na wieżę.

Dobroszyce – budynek Caritas Archidiecezji Wrocławskiej

Neogotycki sierociniec (Amalienstift) z 1893 r., obecnie Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Caritas Archidiecezji Wrocławskiej. Obok znajduje się neogotycki kościół św. Jadwigi z lat 1894-1895.

- Dobroszyce – Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Caritas Archidiecezji Wrocławskiej / Centre of Education of Caritas of Wrocław Archdiocese

- Dobroszyce – kościół św. Jadwigi / church of st. Hedwig

Dobra – dwór obronny

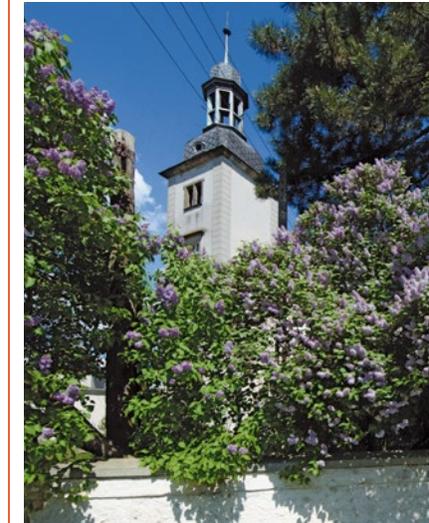
Dwór obronny Carlsburg z lat 1631-1632, wzniesiony przez księcia ziębicko-oleśnickiego Karola Fryderyka I. Od 1673 r. rezydencja książęcych-wdów.

Dobrzeń – pałac

Pałac powstał w 1891 r. dla Rudolfa von Kulmitz jako neorenesansowa adaptacja wcześniejszego obiektu. Nakryta mansardowym dachem budowla akcentowana jest wieżą, wielobocznymi ryzalitami i tarasami. Z północnym narożnikiem połączono oranżerię. W otoczeniu pałacu znajdują się także pozostałości cieplarni, spichlerze i stajnia.

Dobra – defensive manor house

The Carlsburg defensive manor house from the period of 1631-1632 was erected by Duke Charles Frederick II of Württemberg-Oels. From 1673 the object was a residence of widowed duchesses.

- Dobrzeń – pałac / palace

Dobrzeń – pałac

The palace dates back from 1891. It was constructed for Rudolf von Kulmitz as a neo-Renaissance adaptation of an older object. It is covered with a mansard roof and accentuated with a tower, polygonal risalits, and terraces. The northern corner is linked to an orangery. Within the surroundings of the palace there are also relics of a conservatory, granaries, and a horse barn.

Stradomia Dolna – palace

The palace dates back from the first half of the 19th century, it was rebuilt in 1922.

• Stradomia Dolna – pałac / palace

Miłowice – church

The Baroque church of St. Anthony of Padua has been in its present shape since 1715, its tower dates back from 1769. The church has Baroque decorations in its interior.

Gołębice – church

The post-Evangelical church of St. Giles dates back from 1917.

Dalborowice – palace

The eclectic style palace dates back from the fourth quarter of the 19th century on the commission of Albert Rusche. The two-storeyed building was erected on the projection of a rectangle and covered with a gabled roof. The facade with the main entrance, with a driveway and a porch supporting the terrace, is completed with two apparent risalits surmounted with gables. In the eastern part of the residence there is a risalit of the ballroom. The facades preserved their rich ornamentation. The palace is adjacent to a small landscape park from the 19th century. Nearby there are buildings of the old grange preserved.

Radzowice – church

The Baroque church of the Holy Trinity was built about 1764 of timber-framing construction, with a brick tower at its western side.

Forest Arboretum of S. Białobok

The Arboretum of Prof. S. Białobok was founded in 1993 on the area of 150 ha, there are 1700 of selected high-grade Polish trees and about 1200 taxons of trees and shrubs.

Stradomia Dolna – pałac

Pałac z 1. połowy XIX w., przebudowany w 1922 r.

Miłowice – kościół

Barokowy kościół św. Antoniego Padewskiego w obecnej formie z 1715 r., wieża z 1769 r. Wewnątrz barokowe wyposażenie.

• Miłowice – kościół / church

Gołębice – kościół

Poewangelicki kościół św. Idziego z 1917 r.

Dalborowice – pałac

Eklektyczny pałac wzniesiono w czwartym ćwierćwieczu XIX w. na zlecenie Alberta Rusche. Dwukondygnacyjny budynek zbudowano na planie prostokąta i nakryto dachem dwuspadowym. Fasadę z głównym wejściem, poprzedzonym podjazdem i gankiem podtrzymującym taras, zamykają dwa pozorne ryzalitty zwieńczone szczytami. We wschodniej części rezydencji znajduje się ryzalit sali balowej. Elewacje zachowały bogate zdobienia. Do pałacu przylega niewielki park krajobrazowy z XIX w. W pobliżu zachowały się zabudowania gospodarcze dawnego folwarku.

Radzowice – kościół

Barokowy kościół św. Trójcy z ok. 1764 r., posiada konstrukcję szkieletową, z murowaną wieżą od zachodu.

Arboretum Leśne im. S. Białoboka

Arboretum im. Prof. S. Białoboka założono w 1993 r. na pow. 150 ha, rośnie tu 1700 polskich drzew doborowych oraz ok. 1200 taksonów drzew i krzewów.

• Arboretum Leśne im. S. Białoboka / Forest Arboretum of S. Białobok

Miłoszyce – panteon

Znajdująca się na terenie cmentarza kaplica w formie panteonu zbudowana została ok. 1920 r. dla uczczenia mieszkańców poległych w czasie I wojny światowej.

Miłoszyce – kościół

Barokowy kościół św. Mikołaja Biskupa powstał w latach 1714-16, przebudowany w latach 1905-09.

Jelcz-Laskowice – zespół pałacowo-parkowy

Pałac w Laskowicach został wzniesiony przez rodzinę von Saurma w latach 1829-30 i gruntownie przebudowany w stylu niderlandzkiego neorenesansu w latach 1886-94. Dwukondygnacyjny budynek nakryty jest wysokim dachem dwuspadowym z lukarnami i szczytami. Bryłę pałacu urozmaicają liczne wieżyczki, szczyty, ryzalitty, alkierze i balkony. Dominantą budynku jest umieszczona w narożniku północno-wschodnim kwadratowa wieża. Przy głównym wejściu znajduje się ganek kolumnowy, podtrzymujący balkon. Budynek otacza rozległy park krajobrazowy. Obecnie pałac jest siedzibą Urzędu Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice.

• Jelcz-Laskowice – pałac / palace

Miłoszyce – pantheon

Located within the area of the cemetery chapel of the form of a pantheon was constructed about 1920 to honour the local inhabitants who were killed during World War I.

Miłoszyce – church

The Baroque church of St. Nicolas the Bishop was erected within the period of 1714-16 and reconstructed within the period of 1905-09.

Jelcz-Laskowice – palace and park complex

The palace in Laskowice was erected by the von Saurma family within the period of 1829-30 and in the period of 1886-94 it was completely reconstructed into Dutch neo-Renaissance style. The two-storey building is covered with a high gabled roof with dormer windows and gables. The shape of the palace is ornamented with numerous turrets, gables, risalits, dormer windows, and balconies. The dominant of the building is the square tower placed at its north-eastern corner. By the main entrance there is a column porch supporting the balcony. The object is surrounded by a vast landscape park. At present the object is the seat of the Town and Commune Office of Jelcz-Laskowice.

• Jelcz-Laskowice – kościół św. Stanisława / church of St. Stanislaus

Jelcz-Laskowice – kościół św. Stanisława

Barokowy kościół św. Stanisława Biskupa zbudowano w 1660 r. z tzw. muru pruskiego, wewnątrz drewniany prospekt organowy.

Jelcz-Laskowice – ruiny zamku na wodzie

Położony w zakolu Odry zamek książe został zbudowany w XIV w., po zniszczeniu w pożarze w 1623 r. pozostaje w stanie trwałej ruiny.

Minkowice Oławskie – kościół św. Jana Nepomucena

Szachulcowy kościół św. Jana Nepomucena wzniesiono w 1716 r., betonowa wieża pochodzi z 1937 r.

Jelcz-Laskowice – church of St. Stanislaus

The Baroque church of St. Stanislaus the Bishop was built of timber framing construction in 1660, inside there is a wooden organ casing.

Jelcz-Laskowice – ruins of castle on water

The ducal castle located in a curve of the Oder river was built in the 14th century, after the fire in 1623 the object stays in the state of a permanent ruin.

Minkowice Oławskie – church of St. John of Nepomuk

The wattle and daub church of St. John of Nepomuk was erected in 1716, the concrete tower dates back from 1937.

• Minkowice Oławskie - kościół św. św. Piotra i Pawła / church of st. Peter and Paul

Międzybórz – Catholic church

The neo-Gothic church of St. Joseph the Craftsman dates back from the period of 1893-94.

Międzybórz – Evangelical church and the cemetery

The Evangelical church of the Holy Cross from the period of 1838-39, Classical, is constructed on the projection of the Greek cross, with an aisleless interior and two rows of matronea.

• Międzybórz – kościół ewangelicki / Evangelical church

Niwki Kraszowskie – Diabelski Kamień

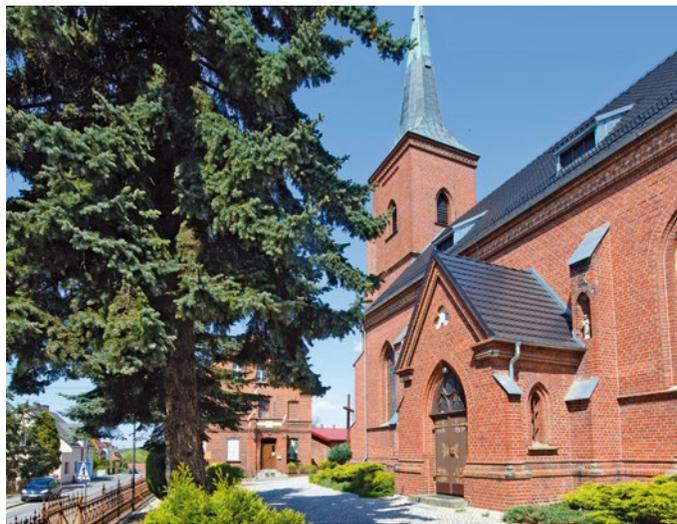
In a grove located to the south-west from the village there is an erratic rock called Diabelski Kamień (Devil's Rock), which local legends refer to.

Dziesławice – wooden church

The wooden church of the Holy Trinity was constructed in the period of 1667-70. Inside there is a Baroque main altar from the beginning of the 18th century and Rococo sculptures from the 18th century.

Międzybórz – kościół katolicki

Neogotycki kościół św. Józefa Rzemieślnika pochodzi z lat 1893-94.

• Międzybórz – kościół św. Józefa Rzemieślnika / church of St. Joseph the Craftsman

Międzybórz – kościół ewangelicki oraz cmentarz

Ewangelicki kościół św. Krzyża z lat 1838-39, klasycystyczny, na planie krzyża greckiego. Wnętrze salowe z dwoma rzędami empor.

Niwki Kraszowskie – Diabelski Kamień

W zagajniku na południowy zachód od wsi znajduje się głaz narzutowy Diabelski Kamień, z którym związane są miejscowe legendy.

Dziesławice – kościół drewniany

Drewniany kościół św. Trójcy z lat 1667-70. Wewnątrz barokowy ołtarz główny z pocz. XVIII w. i rokokowe rzeźby z XVIII w.

• Dziesławice – kościół drewniany / Dziesławice – wooden church

Zarzysko – pałac

Pałac z k. XIX w., obecnie własność prywatna.

Wszechświęte – kościół

Barokowy kościół MB Częstochowskiej z początku XVIII w., wewnątrz chrzcielnica z 1548 r. i barokowy ołtarz główny z początku XVIII w.

Smolna – kościół

Neogotycki kościół Podwyższenia Krzyża Św., pierwotny z XV w., gruntownie przebudowany w latach 1852-54 i na początku XX w.

• Smolna. Kościół Podwyższenia Krzyża św. / Church of the Exaltation of the Holy Cross

Ligota Mała – kościół

Kościół MB Częstochowskiej z lat 1577-85, przebudowywany w latach: 1668, 1775, 1907-08.

Bystre – pałac

Pałac wzniesiony przez hr. von Richthofen w 2. połowie XIX w.

Cieśle – kościół

Późnobarokowy kościół MB Tuchowskiej z lat 1716-21. Wyposażenie późnobarokowe z okresu budowy.

• Cieśle – kościół / church

Zarzysko – palace

The palace dates back from the end of the 19th century, it is a private property at present.

Wszechświęte – church

The Baroque church of Our Lady of Częstochowa dates back from the beginning of the 18th century. Inside there is a font from 1548 and a Baroque main altar from the beginning of the 18th century.

• Wszechświęte. Kościół MB Częstochowskiej / Church of Our Lady of Częstochowa

Smolna – church

A neo-Gothic church of the Exaltation of the Holy Cross, the original object dates back from the 15th century, it was thoroughly rebuilt within the period of 1852-54 and at the beginning of the 20th century.

Ligota Mała – church

The church of Our Lady of Częstochowa comes from 1577-85, it was rebuilt in 1668, 1775, and 1907-08.

Bystre – palace

The palace was erected by count von Richthofen in the second half of the 19th century.

Cieśle – church

The late-Baroque church of Our Lady of Tuchów was constructed within the period of 1716-21. It has late-Baroque interior equipment from the time of the construction.

• Boguszyce. Kościół / Church

Ostrowina – pałac

Neorenesansowy pałac powstał ok. 1902 r. w wyniku rozbudowy istniejącego wcześniej budynku. Około 1920 r. baron von Twickel przeprowadził kolejną przebudowę rezydencji. Po II wojnie światowej wnętrza pałacu w znacznym stopniu zostały przekształcone. W latach 1992–96 w pobliżu wzniesiono nowy budynek Domu Pomocy Społecznej. Pałac to trzykondygnacyjny budynek o rozczłonkowanej bryle, nakryty dachem czterospadowym z lukarnami. Elewacje o skromnej dekoracji z kartuszami herbowymi fundatorów.

Sokołowice – dzwonnica

Drewniana dzwonnica alarmowa z 2. połowy XIX w.

Boguszyce – pałac

Neogotycki pałac w Osiedlu Boguszyce pochodzący z ok. 1850 r., przebudowany w k. XIX w.

Boguszyce – Izba Pamięci

Otwarta w 2015 r. Izba powstała w budynku świetlicy wiejskiej. Można tu zobaczyć: samochody, stare banknoty, przedmioty codziennego użytku.

Boguszyce – kościół

Szachulcowy kościół MB Nieustającej Pomocy, wzmiankowany w 1318 r., gruntownie przebudowany w latach 1712–1714 z fundacji Adama Brauna.

• Ostrowina – pałac / palace

Ostrowina – palace

The neo-Renaissance palace was constructed as a result of rebuilding of a previous building about 1902. About 1920 baron von Twickel carried out another reconstruction of the residence. After World War II the palace interiors were reconstructed significantly. Within the period of 1992–96 another building was constructed nearby to become a Social Welfare House. The palace is a three-storey building of disjointed body shape, covered with a hipped roof with dormer windows. Facades are decently decorated, with heraldic cartouches of the founders.

Sokołowice – belfry

Wooden alarm belfry from the second half of the 19th century.

Boguszyce – palace

The neo-Gothic palace in Osiedle Boguszyce dates back from about 1850, it was rebuilt at the end of the 19th century.

Boguszyce – Hall of Memory

Opened in 2015, the Hall is located in the village common room. It is possible to see the following here: cars, old banknotes, or household articles.

Boguszyce – church

The wattle and daub church of Our Lady of Perpetual Help was mentioned in documents from 1318, the thorough reconstruction in the period of 1712–1714 was founded by Adam Braun.

• Boguszyce – pałac / palace

• Syców – kościół śś. Piotra i Pawła / Church of Sts Peter and Paul

Szczodrów – kościół drewniany

Drewniany kościół św. Andrzeja z 1585 r., zrębowy, z wieżą słupową, znacznie niższą od nawy. Wewnątrz barokowy ołtarz główny z XVIII w.

Święty Marek – kościół drewniany z drogą krzyżową

Dawne miejsce odpustowe i pielgrzymkowe, noszące miano sycowskiej Częstochowy. Drewniany kościół św. Marka z 1660 r., kryty gontowym dachem łamanym z wieżyczką z XVIII w. Obok cmentarz ewangelicki z drewnianymi nagrobkami z XVIII i XIX w. W stronę Sycowa prowadzi droga krzyżowa, ufundowana przez mieszkańców miasta w latach 1923-1924. We wsi dwie drewniane studzienki pątnicze – św. Marka i św. Jana z lat 2003-2004, dzieło oleśnickiego rzeźbiarza Zbigniewa Podurgieła.

• Święty Marek. Drewniany kościół św. Marka / Wooden church of St. Mark

Syców – kościół ewangelicki

Klasykistyczny kościół ewangelicki z lat 1785-1789, zbudowany na planie elipsy z inicjatywy Petera Birona wg projektu wybitnego architekta Carla Gottharda Langhansa. Kościół zwieńczony jest okrągłą wieżą, niegdyś stanowił prywatną kaplicę Bironów i połączony był z zamkiem.

Syców – kościół śś. Piotra i Pawła

Gotycki kościół śś. Piotra i Pawła z XV w., rozbudowany w 1908 r., na murach znajduje się kilka płyt nagrobnych z XVI w. Wewnątrz drewniany krucyfiks z poł. XIV w., sakramentarium z XV w. i polichromowana ambona z 1666 r. Obok stoi dzwonnica zaadaptowana z XV-wiecznej bramy miejskiej, nakryta barokowym hełmem z XVIII w. Liczy ona 56,2 m wys. i służy obecnie jako punkt widokowy.

Szczodrów – wooden church

The wooden church of St. Andrew was erected in 1585 as a log cabin construction, with a post and lintel tower, much lower than the nave. Inside there is a Baroque main altar from the 18th century.

Święty Marek – wooden church with a Way of the Cross

Formerly it was a church fair place and a pilgrimage destination, called 'Częstochowa of Syców'. It is a wooden church of St. Mark from 1660, covered with a shingle multi-pitched roof with a small tower from the 18th century. Next to the church there is an Evangelical cemetery with wooden gravestones from the 18th and the 19th centuries. To the direction of Syców there runs the Way of the Cross, founded by inhabitants of the city within the years of 1923-1924. In the village there are two pilgrim wells, of St. Mark and St. John, from the period of 2003-2004, produced by Zbigniew Podurgiel, a sculptor from Oleśnica.

Syców – Evangelical church

The Classical Evangelical church dated back from the period of 1785-1789, constructed on the projection of an ellipse, on the initiative of Peter Biron, according to the design by Carl Gotthard Langhans, the outstanding architect. The church is crowned with a round tower, formerly it was a private chapel belonging to the Biron family, and it was connected with the castle.

• Syców. Kościół ewangelicki / Evangelical church

Syców – church of Sts Peter and Paul

The Gothic church of Sts Peter and Paul dates back from the 15th century, it was extended in 1908, on the walls there are several tombstones from the 16th century. Inside there is a wooden crucifix from the middle of the 14th century, a tabernacle from the 15th century, and a polychrome pulpit from 1666. Near the church there is a belfry, an adapted old city gate from the 15th century, covered with a baroque dome from the 18th century. The belfry is 56.2 m high and it is used as an observation tower at present.

• Syców. Kościół św. Piotra i Pawła / Church of Sts Peter and Paul

Syców – palace complex

The construction of the impressive palace of English neo-Gothic style was finished in 1819. It was burned in 1945 and dismantled within the years of 1952–1954. The following parts of the property have been preserved until the present: the complex of old castle stables, the riding hall from the end of the 19th century, and the grange with its gates ornamented with coats of arms.

Syców – Municipal Park

The palace park was designed in 1813 by Georg Grapow and completed about 1860. Its founder was Gustav Calixt Biron von Curland (1780–1821). The park was changing throughout the following centuries, however, it has preserved its unique English style. In the 19th and the 20th centuries there were four ponds in the park: the Reed Pond, the Frog Pond, the Castle Pond, and the Duck Pond. Within the terrains of the gardens there once was a bowling alley with a restau-

• Syców. Park miejski / Municipal park

Syców – zespół pałacowy

Monumentalny pałac ukończony w 1819 r. w stylu neogotyku angielskiego, został spalony w 1945 r. i rozebrany w latach 1952–1954. Zachowały się zespół dawnych stajni zamkowych i ujeżdżalnia z k. XIX w. oraz folwark, do którego prowadzą bramy z herbami.

Syców – Park Miejski

Park pałacowy został zaprojektowany w 1813 r. przez Georga Grapowa i ukończony ok. 1860 r. Jego założycielem był Gustav Calixt Biron von Curland (1780–1821). Park zmieniał się przez kolejne stulecia, zachowując jednak swój niepowtarzalny styl angielski. W XIX i XX w. w parku zamkowym istniały cztery stawy: Trzciny, Żabi, Zamkowy i Kaczy. Na terenie ogrodów znajdowała się kręgielnia z restauracją i palmiarnia ze stuletnimi roślinami. Dzisiejszy Park Miejski, zrewitalizowany w 2012 r., urzeka swoim urokiem i tajemniczością. Rozpoznać w nim można cztery strefy:

- **Reprezentacyjną** – z odtworzonym dawnym układem ścieżek, pergolą otoczoną pnąciami różami, fontanną z piaskowca oraz ławeczką Bironów. Ta część położona jest nieco wyżej niż pozostała część parku, dlatego jest dobrym miejscem widokowym. Na skwerku przed parkiem (gdzie stał niegdyś zamek księżcy) podziwiać można dwa zespoły rzeźb: odlane w brązie cztery rzeźby symbolizujące rzeki Francji wykonane w warsztacie Vala d'Osnet, będące kopiami rzeźb wersalskich oraz cztery marmurowe figury – alegorie czterech pór roku.
- **Centralną** – tereny okalające pierwszy staw z odtworzonymi naturalnymi liniami brzegowymi, rzeźbą plenerową oraz dawnymi zabudowaniami majątku księżcego.
- **Rekreacyjną** – strefa aktywnego wypoczynku i miejsce, w którym odbywają się wydarzenia kulturalne i sportowe.
- **Strefę zadumy** – to miejsce, w którym można odpocząć, wyciszyć się. W centralnej części tej strefy znajduje się neogotyckie mauzoleum z 1890 r. rodziny Biron von Curland.

• Stradomia Wierzchnia. Zalew na Widawie / Reservoir on the Widawa river

Park jest wyjątkowo przyjaznym i atrakcyjnym miejscem dla biegaczy, rowerzystów i ludzi, którzy uwielbiają aktywnie spędzać czas wolny. Znajdują się w nim duży plac zabaw dla dzieci oraz siłownia plenerowa. W sezonie wiosenno-letnim w parku odbywa się wiele wydarzeń kulturalnych i sportowych.

Zalew Stradomia

Zalew na Widawie, położony koło miejscowości Stradomia Wierzchnia, w sąsiedztwie arboretum leśnego. Ma powierzchnię 30 ha, znajdują się tu strzeżone kąpielisko i przystań wodna.

Stradomia Wierzchnia – kościół

Neoromański kościół św. Bartłomieja z 1902 r., poewangelicki, murowany, z szachulcowym szczytem, obok drewniana dzwonnica z k. XIX w.

Stradomia Wierzchnia – pałac

Barokowy pałac z 1. poł. XVIII w. został przebudowany w 1866 i 1880 r., obecnie znajduje się w stanie ruiny. Dwukondygnacyjny budynek wzniesiono na planie wydłużonego prostokąta, nakryty był dachem czterospadowym z mansardami. W elewacjach bocznych znajdują się dwie kwadratowe wieże. Elewacje zachowały liczne detale architektoniczne (m.in. portyk kolumnowy i taras). Nad zalewem organizowane są zawody z cyklu Garmin Iron Triathlon przyciągające rzesze zawodników i pasjonatów rywalizacji.

• Stradomia Wierzchnia. Zawody z cyklu Garmin Iron Triathlon nad Zalewem na Widawie / Garmin Iron Triathlon competition at the Reservoir in Widawa

rants, as well as a palm house with hundred-year-old plants. The present Municipal Park, revitalized in 2012, enchants with its charm and mysteriousness.

In the park it is possible to recognize four zones:

The representative zone – with its reconstructed old pathway layout, the pergola surrounded with climbing roses, the fountain of sandstone, as well as the Biron bench. The part of the park is elevated more than the rest of it, that is why it is an excellent viewing point. At the square in front of the park, where a ducal castle was once located, it is possible to see two groups of sculptures: moulded of bronze four sculptures symbolising the rivers of France, produced in the workshop of Val d'Osnet, which are copies of the sculptures of Versailles, and four marble figures, which are allegories of four seasons.

The central zone – the terrains surrounding the first pond with reconstructed natural coastlines, an outdoor sculpture, and old ducal estate buildings

The recreation zone – the area of active recreation and a place where various culture and sport events take place

The contemplation zone – it is a place where it is possible to rest and calm down. In the central part of the zone there is a neo-Gothic mausoleum of the Biron von Curland family from 1890.

The park is an unusually friendly and attractive place for joggers, cyclists, as well as for people who love spending their free time in an active way. There is a large playground for children, as well as an outdoor fitness area. In the spring and summer season numerous culture and sport events are held in the park.

Stradomia Reservoir

The reservoir on the Widawa river is situated near the locality of Stradomia Wierzchnia, in a neighbourhood of a forest arboretum. It has an area of 30 ha, there is also a guarded beach and a marina.

Stradomia Wierzchnia – church

The neo-Romanesque church of St. Bartholomew dates back from 1902, it is a post-Evangelical church built of brick, with wattle and daub gables, next to the church there is a wooden belfry from the end of the 19th century.

Stradomia Wierzchnia – palace

The Baroque palace from the first half of the 18th century was reconstructed in 1866 and 1880, at present it is in a state of a ruin. The two-storeyed building was erected on the projection of an elongated rectangle and covered with a hipped roof with mansards. In the side facades there are two square towers. The facades preserved numerous architectural details, as for instance the colonnade portico and a terrace.

Bukowie – church

The late-Gothic church of the Purification of the Virgin dates back from the 15th century, it has a late-Baroque tower. The main altar is dated back from about 1600.

• Bukowie – kościół / church

Jakubowice – palace

The restored neo-Classical palace from 1882 at present houses a hotel and the 'Jakubus' horse-riding centre, nearby there is a pond complex.

Wojciechów – church

The Gothic church of the Visitation of the Virgin dates back from the 15th century. From the 16th century until 1945 it belonged to the Protestant community. The Baroque tower is surmounted with an octagonal helm with a bell casted in 1738 by Kaspar Koerber, the master bellfounder.

Pszenciczna – distillery

The object is located in the former grange complex and it consists of the distillery house from the second half of the 19th century, and the grinding mill constructed in the twenties of the 20th century.

Wilków – church

The Gothic church of St. Nicolas was constructed at the turn of the 13th and the 14th centuries, and extended at the turn of the 15th and the 16th centuries. Inside there are two Gothic sculptures and several Baroque ones from the period of the 17th-18th centuries.

Bukowie – kościół

Późnogotycki kościół pw. Oczyszczenia Najświętszej Maryi Panny powstał w XV w. i posiada późnobarokową wieżę. Ołtarz główny pochodzi z ok. 1600 r.

Jakubowice – pałac

Neoklasycyzy pałac wzniesiony w 1882 roku. Stoi na terenie parku krajobrazowego z XIX w. o powierzchni 4,2 ha. Jest to obiekt wzniesiony na planie prostokąta, dwukondygnacyjny, murowany, otynkowany i nakryty czterospadowym dachem. Elewacja frontowa pałacu ozdobiona jest prostokątnym ryzalitem, natomiast tylna ryzalitem i zadaszoną werandą. Pałac ocalał od zniszczenia podczas II wojny światowej. Jego stan techniczny został doprowadzony do fatalnego stanu przez Państwowe Gospodarstwo Rolne (PGR), w którego władaniu dostał się po 1945 r. Odrestaurowany pałac został wpisany do rejestru zabytków. Pałac stanowi główny obiekt działającego tu Ośrodka Jakubus, gdzie na powierzchni około 40 ha znajduje się kilka obiektów hotelowych, stodoła wzniesiona w stylu góralskim, w której odbywają się imprezy plenerowe oraz stajnia. Działa tutaj jeździecki klub sportowy i szkoła jeździecka.

Wojciechów – kościół

Gotycki kościół Nawiedzenia NMP został wzniesiony w XV w. Od XVI w. do 1945 r. był w posiadaniu protestantów. Barokowa wieża zwieńczona jest ośmiobocznym hełmem z dzwonem odlanym przez mistrza ludwisarskiego Kaspra Koerbera w 1738 r.

Pszenciczna – gorzelnia

Obiekt położony jest w dawnym zespole folwarcznym, składa się z budynku gorzelnii z 2. poł. XIX w. oraz płatkarni wzniesionej w latach 20. XX w.

Wilków – kościół

Gotycki kościół św. Mikołaja wzniesiony w XIII/XIV w., rozbudowany w XV/ XVI w. Wewnątrz 2 gotyckie rzeźby i kilka barokowych z XVII-XVIII w.

• Wilków – kościół / church

• Jakubowice – pałac / palace

• Bukowie - Wnętrze kościoła pw. Oczyszczenia Najświętszej Maryi Panny / Interior of the church of the Purification of the Blessed Virgin Mary

Obszary Natura 2000

Bierutów – obszar o powierzchni 223,5 ha obejmuje łąki w dolinie Widawy, położone między Bierutowem, Kijowicami i Kruszowicami. Chroni on stanowisko motyla czerwonończyka fioletka, zagrożonego wyginięciem w skali Europy. Chroniona jest także roślina rdest wężownik, którą żywią się gąsienice motyla.

Dolina Oleśnicy i Potoku Boguszyckiego – obszar położony jest na północ od Oleśnicy i obejmuje 1118,8 ha. Ustanowiono go dla ochrony rzadkiego i chronionego motyla czerwonończyka fioletka. Występują tu: wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, ziołorośla górskie i nadrzeczne, niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie, łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe. Można tu spotkać cenne gatunki zwierząt: bóbr europejski, czerwonończyk fioletek, czerwonończyk nieparek, kumak nizinny, mopek, nocek duży, pachnica dębowa, piskorz, traszka grzebieniasta, trzepla zielona i wydra.

- Dolina Oleśnicy i Potoku Boguszyckiego
- Grądy Odrzańskie

Natura 2000 sites

Bierutów – the site of the area of 223.5 ha includes meadows located in the Widawa river valley, located between Bierutów, Kijowice, and Kruszowice. It protects the site of the butterfly called violet copper, endangered with extinction in Europe. The plant called bistort is also under protection as caterpillars of the butterfly feed on it.

Dolina Oleśnicy i Boguszyckiego Potoku – the site is located to the north from Oleśnica and it covers an area of 1118.8 ha. It was established for the conservation of the rare and protected butterfly called violet copper. The following are to be found here: inland dunes with sand grasses, peaty Molinion meadows of purple moor-grass, subalpine and riverain vegetation, lowland and subalpine fresh meadows cultivated extensively, as well as riparian forests of willow, poplar, alder, and ash trees. It is also possible to see precious species of animals: the European beaver, the violet copper, the large copper, the European fire-bellied toad, the western barbastelle, the greater mouse-eared bat, the hermit beetle, the European weatherfish, the northern crested newt, the green snaketail, and the European otter.

Grądy Odrzańskie – a large Natura 2000 site, reaching the length of almost 70 kilometres in the about ten-kilometre-wide Oder river valley. Within the LAG area there is only its small part located along the Oder riverside, between Łany and Jelcz-Laskowice. 25% of the terrain is covered with meadows cultivated extensively, with bush clumps and thickets. A similar area is covered by forests – mixed Carpinion betuli forests and riparian forests. There are numerous canals, drainage ditches, and oxbow lakes with water and marshy vegetation.

Przyroda /
Nature

Lasy Grzędzińskie – the site of the area of 312.4 ha at the borderland of several communes: Oleśnica, Długołęka, Czernica, and Jelcz-Laskowice. It is located in the Widawa river valley and includes mixed Carpinion betuli forests, riverain riparian forests, and alluvial forests. There are protected plants distributed, as for instance: the marsh gentian, the lesser butterfly-orchid, or the mezereon. Numerous swamp areas are inhabited by mammals, birds, amphibians, and invertebrates: the European beaver, the large copper, the woodpecker, the great Capricorn beetle, the fire-bellied toad, the scarce large blue, the barbastele, the greater mouse-eared bat, the marsh fritillary, the northern crested newt, the green snaketail, or the European otter. Among birds, there are rare species: the middle spotted woodpecker, the black woodpecker, the grey-headed woodpecker, the lesser spotted woodpecker, the stock dove, or the collared flycatcher, in temporarily flooded marshy meadows, the following are to be seen: the garganey, the lapwing, the common snipe, the common redshank, the black-tailed godwit, the common grasshopper warbler, the meadow pipit, the whinchat, and the corn crane.

Stawy w Borowej – located to the south-east from the village of Borowa in the commune of Długołęka, the site includes four big fishing ponds of the area of 15 ha, which were created in the 12th and the 13th centuries. There is an educational trail that loops around the railway station in Borowa Oleśnicka. The biggest in Poland site of the plant called *Coleanthus subtilis* was determined here, covering 10 to 90% of the whole area of the site, depending on

• Stawy w Borowej / ponds in Borowa

Grądy Odrzańskie – duży obszar Natura 2000, ciągnący się na długości prawie 70 km w szerokiej na około 10 km dolinie Odry. Na obszarze LGD znajduje się jego niewielka część wzdłuż brzegu Odry, między Łanami a Jelczem-Laskowicami. 25% powierzchni zajmują tu użytkowane ekstensywnie łąki z kępami krzewów i zaroślami. Podobną powierzchnię zajmują lasy – grądy i łągi. Występują tu liczne kanały, rowy melioracyjne i starorzecza porośnięte roślinnością wodną i bagienną.

Lasy Grzędzińskie – obszar położony na pograniczu gmin Oleśnica, Długołęka, Czernica i Jelcz-Laskowice, posiada powierzchnię 3112,4 ha. Leży w dolinie Widawy i obejmuje grądy, łągi nadrzeczne oraz lasy aluwialne. Rosną tu rośliny chronione, m.in.: goryczka wąskolistna, podkolan biały, wawrzynek wilczełyko. Na licznych mokradłach występują płazy i bezkręgowce: bóbr, czerwończyk, dzięcioł, kozioróg dębosz, kumak, modraszek, mopek, nocek duży, przepłotka aurinia, traszka grzebieniasta, trzepla zielona, wydra. Z ptaków można spotkać rzadkie gatunki: dzięcioł średni, dzięcioł czarny, dzięcioł zielonosiwy, dzięciołek, siniak, muchołówka białoszyja, na podmokłych łąkach zalewowych występują: cyranek, czajka, bekas, krwawodziób, rycyk, świerszczak, świergotek łąkowy, pokląska i derkacz.

Stawy w Borowej – obszar położony na południowy zachód od wsi Borowa w gminie Długołęka. Obejmuje on 4 duże stawy rybne o powierzchni 15 ha, powstałe w XII-XIII w. Biegnie tędy ścieżka dydaktyczna, zataczająca pętlę wokół stacji kolejowej w Borowej Oleśnickiej. Stwierdzono tu największe stanowisko rośliny kolecznej w Polsce, pokrywającej od 10 do 90% całkowitej powierzchni obszaru w zależności od pory roku. Występuje tu także kilka rzadkich i chronionych gatunków roślin (*Limosella aquatica*, *Myosurus minimus*, *Batrachium aquatile* i *B. trichophyllum*). Na skraju lasu koło Borowej rośnie pomnikowy dąb. Kolejne pomnikowe dęby rosną na grobli, położonej na północ od wsi Bielawa.

Kumaki Dobrej – obszar obejmuje dolinę rzeki Dobrej na dwóch odcinkach: pomiędzy Bartkowem a Dobrzeniem oraz pomiędzy Dąbrowicą a Pawłowicami. Obszar o powierzchni 2094,03 ha ma kluczowe znaczenie dla ochrony płazów w regionie dolnośląskim – występują tu bardzo bogate i wysokie liczebnie populacje kumaka nizinnego oraz traszki grzebieniastej. Dużym walorem są również stare dęby ze stanowiskami pachnicy dębowej i kozioroga dębosza.

Rezerwaty

Rezerwat Gola – położony w gminie Międzybórz, na południowy zachód od Bukowiny Sycowskiej. Utworzony w 1954 r. na pow. 11,70 ha, obejmuje fragmenty lasu mieszanego z udziałem jodły, występują tu cenne rośliny: starzec gajowy, borówka czarna, fiołek leśny, konwalijka dwulistna, trzcinak owłosiony, bagno zwyczajne.

Rezerwat Łacha Jelcz – rezerwat został utworzony w 1954 r. w celu ochrony naturalnego stanowiska rośliny wodnej kotewki orzecha wodnego. W 2014 r. został powiększony do 59,68 ha i objął ochroną całe starorzecze Odry z przylegającym lasem. Celem ochrony rezerwatu jest obecnie „zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych flory i fauny oraz naturalnych procesów sukcesyjnych w ekosystemie starorzecza rzeki Odry.

• Rezerwat Łacha Jelcz / Łacha Jelcz Nature Reserve

Użytki ekologiczne

Bagno Dziadowa Kłoda – położony na południe od Dziadowej Kłody użytek obejmuje torfowisko przejściowe o powierzchni 2,36 ha. Rośnie tu 39 gatunków roślin, w tym dwie objęte ochroną ścisłą (rosiczka okrągłolistna i grzał żółty) i pięć pod ochroną częściową (kruszyna pospolita i cztery gatunki torfowców). Można tu też spotkać 6 gatunków płazów, 5 gatunków gadów i 19 gatunków ptaków lęgowych.

the season. There are also several rare and protected plant species (*Limosella aquatica*, *Myosurus minimus*, *Batrachium aquatile*, and *Batrachium trichophyllum*). At the forest edge near Borowa there is a monumental oak tree growing. Other monumental oaks are to be found on the dike located to the north from the village of Bielawa.

Kumaki Dobrej – the site includes the valley of the Dobra river in its two sections: between Bartków and Dobrzeń, and between Dąbrowica and Pawłowice. The site covers an area of 2094.03 ha and it is particularly important for the conservation of amphibians within Lower Silesian region – there are very rich and numerous populations of the European fire-bellied toad and the northern crested newt. A significant asset of the area are also old oak trees with sites of the hermit beetle and the great Capricorn beetle.

Nature reserves

Gola Nature Reserve – The reserve is located in the commune of Międzybórz, to the south-east from Bukowina Sycowska. Created in 1954 on an area of 11.70 ha, covers fragments of mixed forests with the fir tree, there are valuable plants distributed: the *Senecio nemorensis*, the European blueberry, the early dog-violet, the May lily, the *Calamagrostis villosa*, or the marsh Labrador tea.

Łacha Jelcz Nature Reserve – The reserve was founded in 1954 to protect the natural site of the water plant called the water chestnut. In 2014 the reserve was extended up to 59.68 hectares and its protection covered the whole area of the Oder river oxbow lakes, as well as the adjacent forest. At present, the reserve protection aim is the 'preservation of fauna and flora, as well as the natural succession processes within the ecosystem of the Oder river oxbow lakes, for scientific and didactic purposes.'

Ecological sites

Bagno Dziadowa Kłoda – Located to the south from Dziadowa Kłoda, the ecological site covers a transitional bog of an area of 2.36 ha. There are 39 plant species growing, including two under strict protection (the round-leaved sundew and the yellow water-lily) and 5 under partial protection (the alder buckthorn and four species of peatmoss). Moreover, here it is possible to see six species of amphibians, five species of reptiles, and nineteen species of nesting birds.

Las Boguszycki – Located to the north from Oleśnica, the ecological site covers an area of 70.27 ha. There are forests and water communities distributed, the domineering are riparian forests of alder

and ash with the black alder, the ash, and the bird cherry. There are 162 species of vascular plants, including those under strict protection, as the yellow water-lily, it is also possible to see 306 animal species here.

Storczyk – The ecological site is located to the south-west from Syców, it includes rich plant communities of meadows, wet alder forests, and reed beds.

Łąki nad Czarną Widawą – The ecological site is located to the east from Dziadowa Kłoda, it includes wet meadows along the Czarna Widawa river, which are a nesting place of numerous species of water and marsh birds.

Mokradła Boguszyckie – The ecological site is located to the north from Oleśnica, it includes 36.30 ha of wet meadows with communities of the Lemna and riparian thicket and forests. There are 147 plant species, including protected ones: the alder buckthorn and the guelder-rose. Nearby there is a natural monument called Dęby Boguszyckie – 17 oak sites with specimens of the circumference of 230 cm to 450 cm.

Ols Spalicki – The ecological site is located to the north from Oleśnica, it covers an area of 4.89 ha and includes wet alder forests, where there are 142 plant species distributed.

Olsy Sokołowickie – The ecological site is located by the road Oleśnica – Międzybórz and it covers an area of 77.98 ha. Riparian forests of alder and ash, growing by streams, are domineering here, where there are 153 plant species, and it also is possible here to see the black stork, the white-tailed eagle, and numerous amphibians.

Uroczysko Grotowskiego – Małe Brzezine – The ecological site is located between Brzezinka and Ostrowina, it covers an area of 49.92 ha. The vegetation here is significantly diverse, with riparian forest communities domineering. There are

Las Boguszycki – położony na północ od Oleśnicy, zajmuje powierzchnię 70,27 ha. Występują tu lasy i zbiorowiska wodne, dominują łęgi olszowo-jesionowe z olszą czarną, jesionem i czeremchą zwyczajną. Rosną tu 162 gatunki roślin naczyniowych, w tym objęty ścisłą ochroną grązel żółty, można też spotkać 306 gatunków zwierząt.

Storczyk – użytek położony na południowy zachód od Sycowa, obejmuje bogate florystycznie zbiorowiska łąkowe, olsy i szuwały.

Łąki nad Czarną Widawą – użytek położony na wschód od Dziadowej Kłody, obejmuje podmokłe łąki wzdłuż Czarnej Widawy, będące miejscem gniazdowania wielu gatunków ptaków wodnych i błotnych.

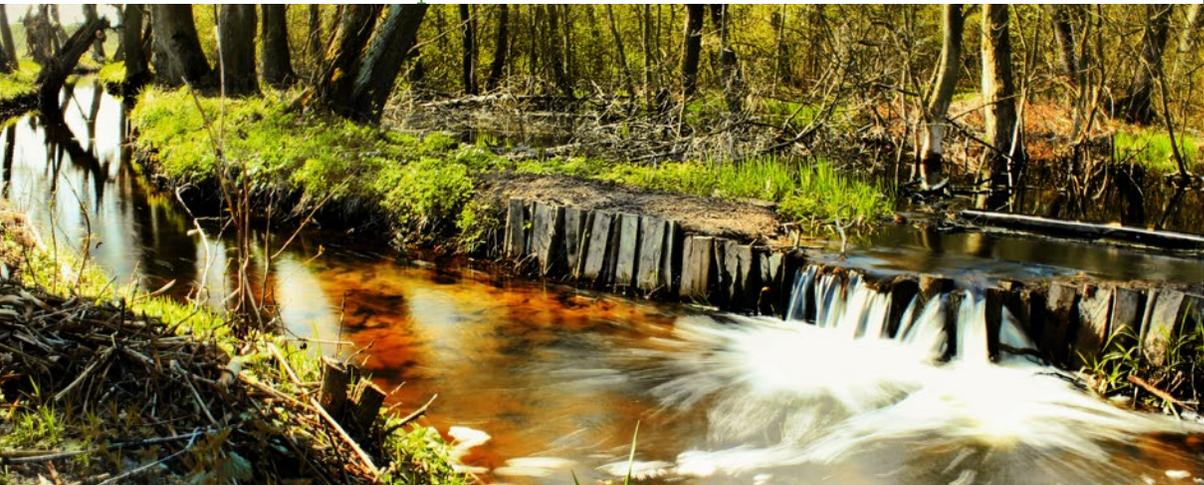
Mokradła Boguszyckie – położony na północ od Oleśnicy użytek obejmuje 33,65 ha łąk podmokłych ze zbiorowiskami rzęs wodnych oraz zarośli i lasów łęgowych. Występuje tu 147 gatunków roślin, w tym chronione: kruszyna pospolita i kalina koralowa. W pobliżu znajduje się pomnik przyrody Dęby Boguszyckie – 17 przestoi dębowych o obwodzie od 230 cm do 450 cm.

Ols Spalicki – położony na północ od Oleśnicy, ma powierzchnię 4,89 ha. Obejmuje wilgotne lasy olszowe, w których występują 142 gatunki roślin.

Olsy Sokołowickie – użytek znajduje się przy szosie Oleśnica – Międzybórz, obejmuje powierzchnię 77,98 ha. Dominują tu przystrumykowe łęgi olszowo-jesionowe, w których rosną 153 gatunki roślin, można też spotkać bociana czarnego, bielika i liczne płazy.

Uroczysko Grotowskiego – Małe Brzezine – znajduje się pomiędzy Brzezinką i Ostrowiną, zajmuje powierzchnię 49,92 ha. Roślinność użytku jest silnie zróżnicowana, przeważają w nim zbiorowiska łęgowe. Rośnie tu prawie 200 gatunków roślin, w tym chronione: wawrzynek wilczełyko i listera jajowata oraz kruszyna pospolita i kalina koralowa. Występują tu 262 gatunki zwierząt, z czego 100 pod ochroną ścisłą.

• Mokradła Boguszyckie

Obszary chronionego krajobrazu

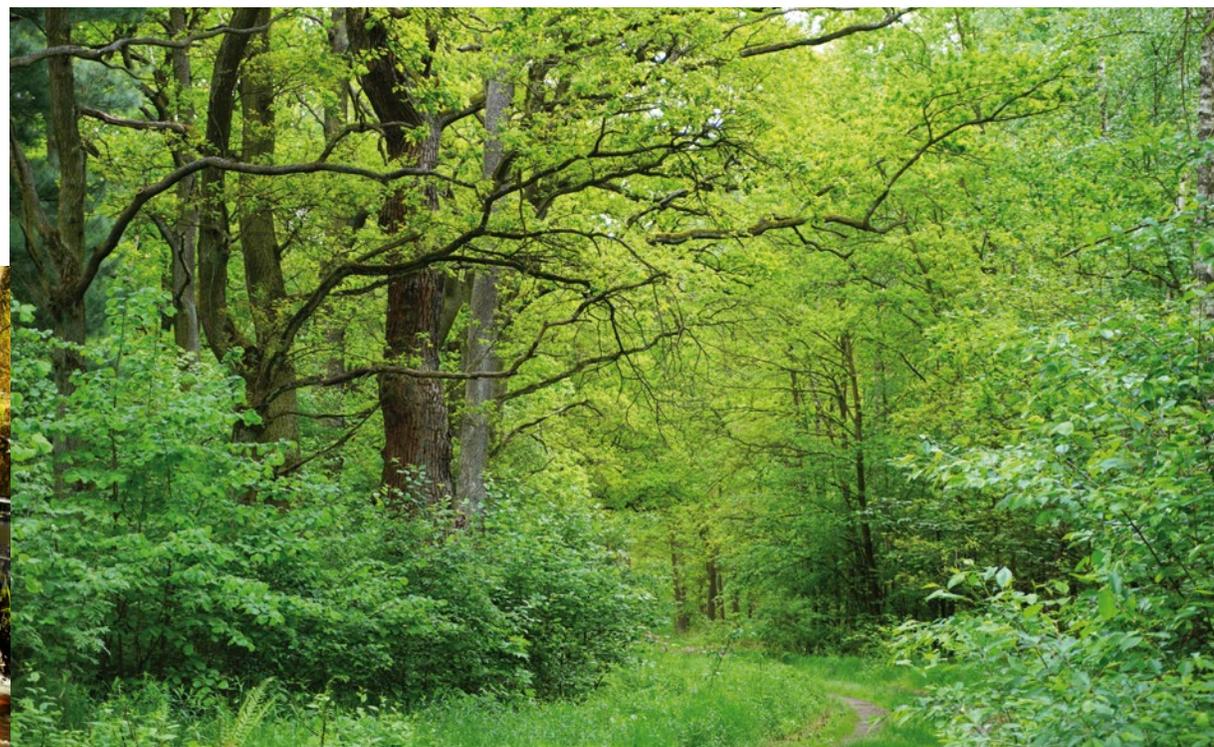
Wzgórze Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska

Obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcję korytarzy ekologicznych. Obszar o powierzchni 9440 ha obejmuje gminę Międzybórz oraz północną część gminy Syców. Powierzchnia obszaru wynosi 9440 ha.

Klimat

Obszar LGD leży na pograniczu regionu trzebnickiego i doliny Baryczy oraz regionu nadodrzańskiego. Średnia temperatura roku wynosi 7,7°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec (temp. średnia ok. 19,0°C), najchłodniejszym styczeń (temp. średnia -2,7°C). Roczna suma opadów wynosi 550-650 mm, z maksimum w lipcu (ok. 80 mm) i minimum w lutym (ok. 25 mm). Okres wegetacyjny rozpoczyna się w pierwszych dniach kwietnia i trwa średnio 217 dni. Przeważają wiatry zachodnie i północno-zachodnie.

• Lasy Grędzińskie

almost 200 plant species, including protected ones as: the mezereon and the common twayblade, as well as the alder buckthorn, and the guelder-rose. There are 262 animal species, including 100 under strict protection.

Protected landscape areas

Wzgórze Ostrzeszowskie and Kotlina Odolanowska

The areas are protected for the reason of the outstanding landscape with diverse ecosystems, which are precious as they provide for demands related to tourism and recreation, or fulfil the function of wildlife corridors. The area of 9440 ha includes the commune of Międzybórz and the northern part of the commune of Syców.

Climate

The LAG area is located at the borderland of the region of Trzebnica and the Barycz River Valley, as well as the Oder riverside. The average annual temperature equals to 7.7°C. The warmest month is July (average temperature of about 19.0°C), and the coldest month is January (average temperature of about -2.7°C). The total of annual precipitation equals to 550-650 mm, with the highest limits in July (about 80 mm) and the lowest in February (about 25 mm). The vegetation season starts on the first days of April and lasts for 217 days on average. The winds from the western and north-western directions are prevailing.

• Wawrzynek wilczetyko (*Daphne mezereum* L.)

• Kruszyna pospolita (*Frangula alnus* Mill.)

• Żaba trawna (*Rana temporaria*)

• Jaszczurka zwinka (*Lacerta agilis*)

• Rosiczka okrągłolistna (*Drosera rotundifolia* L.)

• Torfowiec spiczastolistny (*Sphagnum cuspidatum*)

• Sójka (*Garrulus glandarius*)

• Kos (*Turdus merula*)

Kultura / Culture

Obszar Partnerstwa Dobra Widawa jest bardzo różnorodny krajobrazowo, kulturowo i historycznie. Specyfika tego miejsca jest związana z barwnymi i skomplikowanymi dziejami Śląska. Do dzisiaj zachowały się specyficzne zwyczaje przywiezione przez ludność polską, która napłynęła tu po II wojnie światowej z centralnej Polski, Wołynia, Wileńszczyzny i Łemkowszczyzny. Wiązało się to w głównej mierze ze specyficznymi recepturami wyrobów kulinarnych, jak również rękodziełem, usługami i wydarzeniami kulturotwórczymi. Na próżno szukać jednego mianownika, jednego wspólnego motywu, który określałby nasz obszar. To właśnie wielopłaszczyznowa różnorodność jest jego charakterystyczną cechą.

Dolina Dobrej i Widawy to wspaniała przyroda: kompleksy leśne, rezerваты, rzeki, stawy, obszary i gatunki chronione. To także ciekawa historia zaklęta w tradycjach, legendach i obecnych niemal na każdym kroku zabytkach. Nasz obszar, obejmujący 10 gmin, jest równocześnie terenem zróżnicowanej kultury, rozwijanej przez odpowiednie instytucje. Można tu skorzystać z bogatej oferty wydarzeń kulturalnych, skosztować oryginalnych smaków i zaznać wyjątkowej gościnności. Mnogość atrakcji czyni nasz obszar niesłychanie ciekawym pod względem rekreacyjnym, turystycznym i kulturowym. O bogactwie tego obszaru świadczą przede wszystkim ludzie, którzy przy wykorzystaniu lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych i kulturowych, chcą działać na rzecz rozwoju i promocji naszego regionu, tworząc produkty wyjątkowe i jedyne w swoim rodzaju. To ludzie niezwykle kreatywni, którzy z niesłabnącą energią i entuzjazmem oddają się swoim życiowym pasjom. Własnymi umiejętnościami i warsztatem tworzą jego najlepszą wizytówkę. W ich rękach wszystko nabiera wyjątkowego wymiaru, rzeczy banalne i pospolite stają się natchnione, a zwyczajność przeistacza się w oryginalny i piękny świat wrażeń. Lokalni wytwórcy, rzemieślnicy i producenci nadają unikatowy charakter naszemu regionowi i stanowią jego największy potencjał. Produkty rękodzielnicze, kulinarne, twórczość artystyczna i usługi to dzieła wyjątkowe, niepowtarzalne, bazujące na lokalnej tradycji oraz przyjazne dla środowiska.

Rozpoznawalną wizytówką obszaru Dobrej Widawy są m.in. markowe produkty z ceramiki, lawendy, miodu, wyroby rękodzielnicze z włóczki, biżuteria artystyczna z kamieni i metaloplastyki, ręcznie robione pierniki, hipoalergiczne kosmetyki i mydła, a także kulinaria wytwarzane wg starych receptur, aromatyczna kawa i kraftowe piwa, do produkcji których używane są jedynie wysokogatunkowe składniki.

Magia lawendy to miejsce wyjątkowe. W pięknym lawendowym ogrodzie powstają produkty nietuzinkowe – cieszące oko wyroby rękodzielnicze i florystyczne, a także pyszne wyroby spożywcze, jak mus malinowo-jeżynowy z nutką lawendy czy syrop lawendowy – produkt, który zajął pierwsze miejsce w konkursie **Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów 2021**.

The area of Partnership Dobra Widawa has a very diverse landscape, culture, and history. Specific character of the place is related to interesting and complicated history of Silesia. Until the present, specific customs have been preserved, which were once brought by Polish population who arrived here after World War II from central Poland, Volhynia, the Vilnius region, and Lemkivshchyna. This was related mainly to specific recipes for culinary products, as well as handicraft, services, and culture-forming events. It is not worth looking for one common thing or theme combining our area. It is the diversity which is its characteristic feature.

The Valley of the Dobra and the Widawa presents excellent natural features: forest complexes nature reserves rivers, ponds, protected areas and species. The area also has interesting history composed into traditions, legends, and historic objects to be seen every step you take. Our region includes ten communes and has diverse culture developed by appropriate institutions. Here it is possible to benefit from the rich offer of cultural events, to taste original flavours, or to encounter unusual hospitality. Numerous attractions make our region especially interesting with respect to recreation, tourism, and culture. The richness of the area can be proved first of all by its inhabitants, who are willing to engage into activities for development and promotion of our region and with the use of local natural, historic, and cultural assets, create products which are unique and the only of the kind. These are extraordinarily creative people, who devote to their passions with unabated energy and enthusiasm. They use their own skills and experience to create its best showcase. In their hands it gains a unique dimension, trivial and ordinary objects become spiritual, and commonness turns into genuine and beautiful world of impressions. Local manufacturers, craftsmen, and producers make our region unique in its character and are its largest potential. Handicraft objects, culinary products, artistic creativity, or services are unique and inimitable objects with their sources in local tradition and they are also environment friendly.

A recognizable showcase of the area of Dobra Widawa are for instance brand products of ceramics, lavender, honey, handicraft items of yarn, artistic jewellery of stones and metalwork, handmade gingerbread, hypoallergenic cosmetics and soaps, and also delicacies prepared according to old recipes, aromatic coffee, or craft beers produced with only high-quality ingredients.

• Biżuteria Angel Bright Jadwiga Hutnik

Magia lawendy is a unique place. In the beautiful lavender garden inimitable products are created, handmade and floristic goods which delight the sight, but also delicious culinary products, as for instance the raspberry and blackberry mousse with a smidge of lavender flavour, or the lavender syrup which took the first place in the contest called *Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów 2021 (Our Culinary Heritage – Flavours of Regions 2021)*.

Properties of lavender, and not only that, are used in handmade products made by **Mydlarnia Józefy**, a manufacture of soap and a local producer of handmade natural cosmetics, based on author's formulas.

• Pierniki Wrocławskie

• Pasieka wędrowna Gutek

• Magia lawendy

Właściwości lawendy, ale nie tylko, wykorzystywane są w produktach wytwarzanych przez **Mydlarnię Józefy**, manufakturę mydła i lokalnego producenta ręcznie wyrabianych kosmetyków naturalnych, opartych na autorskich recepturach.

Anders Browar to miejsce, w którym kraftowiec, niczym artysta, bawiąc się smakami, tworzy dzieło, którym chce się dzielić z innymi, w którym czuć jego włożone serce, powołanie, talent, fantazję oraz wielką pasję.

Kuchnia naszego regionu to niezwykły mariaż smaków i tradycji. Niepowtarzalny smak potraw regionalnych można poznać podczas licznych imprez kulturalnych. Przepisy na dania tradycyjne przekazywane są z pokolenia na pokolenie. Mieszkańcy przyrządzają swoje specjalności tradycyjnymi metodami na bazie dawnych receptur i lokalnych składników, wykorzystując dary natury. Jednym z nich jest miód. Obszar Dobrej Widawy słynie z licznej grupy czynnych pszczelarzy i wysokiej jakości produktów

• Pracownia Ceramiki Artystycznej Szynol

• 'Jola L-s' Jolanta Lipowczan Stolarczyk Ceramika

• Kto To Miał Justyna Oleksa

• Mydlarnia Józefy

pszczelich. Na szczególną uwagę zasługują produkty z **Pasieki wędrownej Gutek**: miody odmianowe i kremowane, bakalie w miodzie, pyłek pszczeli, kit (propolis) i świece.

Cenionym na naszym obszarze produktem, którego niezastąpionym składnikiem jest miód, są wytwarzane w lokalnej manufakturze, naturalne, ręcznie robione pierniki - **Pierniki Wrocławskie**. Pierniki te powstają z wiejskiej mąki pochodzącej z małych rodzinnych młynów, masła z małej lokalnej mleczarni oraz autorskiej mieszanki przypraw korzennych. O ich jakości i smaku świadczą przyznane im tytuły **Najlepszy Smak Dolnego Śląska 2019**, **Dziedzictwo Kulinarne Dolny Śląsk** czy pierwsze miejsce w konkursie **Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów 2021** w kategorii wyroby cukiernicze.

Na obszarze LGD Dobra Widawa znajdują się liczne pracownie ceramiki artystycznej: **Pracownia Ceramiczna TUTUBI**, **Pracownia Ceramiki i Działań Twórczych w Domaszczynie**, **Pracownia Ceramiki Ursa**, **Pracownia Ceramiki Artystycznej Szynol**. Artyści, czerpiąc z lokalnych zasobów kulturowych, przyrodniczych i historycznych, zachowują swój niepowtarzalny, wyróżniający ich styl. Pracownie oferują także warsztaty ceramiczne dla dzieci i dorosłych. Miejsca te służą rozwijaniu wyobraźni oraz uwrażliwianiu na artystyczne piękno.

Ciekawym miejscem na mapie obszaru jest ośrodek rekreacyjno-edukacyjny **Jagodowa Osada w Dziadowej Kłodzie**. Jest to przestrzeń idealna do wypoczynku na łonie natury, dająca możliwość skorzystania z licznych udogodnień, jak wiata biesiadna z zapleczem kuchennym, toaleta/prysznic, sauna fińska, balia ogrodowa, kino letnie, piec chlebowy, wędzarnia, grill, ognisko. W ofercie także zajęcia edukacyjne o tematyce przyrodniczej.

Zachęcamy do podróży po obszarze Dobrej Widawy! Poznanie tego obszaru ułatwią Wam również bezpłatne aplikacje **Naturalna Dobra Widawa oraz Kulturalna Dobra Widawa**.

• Pracownia Szkła Artystycznego Dominika Łoś

Anders Browar is a place where a craft beer producer, just like an artist, playing with flavours, creates an artwork which he wants to share with others, where one can feel his heart put into the product, his vocation, talent, imagination, and his great passion.

The cuisine of our region is an unusual mixture of flavours and traditions. The unique tastes of regional dishes can be experienced during numerous cultural events. Recipes for traditional dishes are handed down from one generation to another. Local inhabitants prepare their delicacies according to traditional methods with the use of old recipes and local ingredients, making use of gifts of nature. One of them is honey. The area of Dobra Widawa is famous for its large number of beekeepers working in the area and for the high-quality apian products. It is worth paying special attention to products of **Pasieka wędrowna Gutek**: various kinds of single-flower and creamed honey, delicacies in honey, bee pollen, propolis, or candles.

In our area a highly valued product, which is impossible to make without honey, is handmade gingerbread produced in a natural way in a local manufacture, which are **Pierniki Wrocławskie (Wrocław Gingerbread)**. The gingerbread is made of village flour from small family mills, butter from a small local creamery, and the author's mixture of spice. The quality of the gingerbread is proved by many titles granted to the product, as for instance **Najlepszy Smak Dolnego Śląska 2019 (The Best Flavour of Lower Silesia 2019)**, **Dziedzictwo Kulinarne Dolny Śląsk (Culinary Heritage of Lower Silesia 2019)**, or the first award in the contest **Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów 2021 (Our Culinary Heritage – Flavours of Regions 2021)** in the category of confectionery.

Within the terrain of the Dobra Widawa LAG there are numerous studios of art ceramics: **Pracownia Ceramiczna TUTUBI**, **Pracownia Ceramiki i Działań Twórczych w Domaszczynie**, **Pracownia Ceramiki Ursa**, **Pracownia Ceramiki Artystycznej Szynol**. Artists, deriving inspiration from the local cultural, natural, and historic resources, preserve their own inimitable and distinguishing style. The studios also offer ceramic workshop classes for children and adults. The venues enhance development of imagination and make people more sensitive to artistic beauty.

We would like to encourage you to travel round the area of Dobra Widawa. Exploring the region will certainly be easier with the use of the free applications: the **Naturalna Dobra Widawa** and also the **Kulturalna Dobra Widawa**.

Cultural Organisations

Oleśnica commune – The Oleśnica Commune Culture Centre, with its seat in Boguszycze, organizes classes of amateur artistic movement, and also about 300 mass and occasional events, as well as year-round competitions: 'Village Administrator of the Year' and 'Clean Village.' Moreover, it supervises 25 village common rooms. At the Centre there are 17 amateur artistic groups functioning.

Permanent events:

In the calendar of permanent events there are the following which should be mentioned:

- **'KOGUTEK' Season of Spring and Easter Customs and Rituals** – combined with handicraft workshops, savouring traditional Easter dishes, and performances of artistic groups;
- **Commune Celebration of Women's Day;**
- **'Na Wójtowej Polanie Ludowe Śpiewanie'** folk singing event;
- **Picnic with culture and sport in Boguszycze;**
- **Folk Midsummer Night;**
- **Commune Harvest Festival with Local Product Fair** organized on the last Sunday of August. The event is combined with exhibitions, stalls, stands, gastronomic booths. A permanent element of the festival is the most beautiful harvest wreath contest, and its winners are rewarded with cash prizes. The Harvest Festival is finished with a fireworks show and a dance;
- **'Chochla' Country Housewives' Association Tournament** with a presence of groups from abroad. The festival is opened with the Folk Feast;
- **European Days of Heritage;**
- **Commune Cabbage Souring in Wszechświęte;**
- **Day of Culture and Sport Animator** – It is a holiday when all the people are invited who are evolved in work for development of culture, tradition, and sport in the commune of Oleśnica;
- **'PASTORAŁKA' Intercommunal Season of Caroler Groups** – organized in December before Christmas, a three-day event attended by several hundred participants.

Organizacje kultury

Gmina Oleśnica – Gminny Ośrodek Kultury Oleśnica z siedzibą w Boguszycach prowadzi zajęcia amatorskiego ruchu artystycznego, organizuje około 300 imprez masowych i okazjonalnych oraz całoroczne konkursy. Prowadzi także 25 świetlic wiejskich. Przy ośrodku działa 17 amatorskich grup artystycznych.

Stałe imprezy:

W kalendarzu stałych imprez wymienić należy:

- **Przegląd Zwyczajów i Obrzędów Wiosennych i Wielkanocnych „KOGUTEK”** – połączony z warsztatami rękodzielniczymi, z degustacją tradycyjnych potraw wielkanocnych i występami zespołów artystycznych.
- **Gminne Obchody Dnia Kobiet.**
- **Na Wójtowej Polanie Ludowe Śpiewanie.**
- **Piknik z kulturą i sportem w Boguszycach.**
- **Folkowa Noc Świętojańska.**
- **Dożynki Gminne z Jarmarkiem Produktu Lokalnego** organizowane w ostatnią niedzielę sierpnia. Imprezie towarzyszą kramy, stoiska, gastronomia, wystawy. Stałym elementem dożynek jest konkurs na najpiękniejszy wieniec dożynkowy, którego zwycięzcy otrzymują nagrody pieniężne. Dożynki kończy pokaz fajerwerków oraz zabawa taneczna.
- **Turniej Kół Gospodyń Wiejskich „Chochla”.**
- **Międzynarodowy Festiwal Folkloru** – to trzydniowa impreza z udziałem zespołów zagranicznych. Festiwal otwiera Biesiada Folklorystyczna.
- **Europejskie Dni Dziedzictwa.**
- **Gminne Kiszanie Kapusty we Wszechświętem.**

- Folkowa Noc Świętojańska, GOK Oleśnica

- **Dzień Animatora Kultury i Sportu** – jest to święto, na które zapraszane są wszystkie osoby zaangażowane i pracujące na rzecz rozwoju kultury, tradycji i sportu w Gminie Oleśnica.
- **Międzygminny Przegląd Grup Kolędniczych „PASTORAŁKA”** – organizowany w grudniu przed świętami Bożego Narodzenia, trzydniowa impreza, w której bierze udział kilkuset uczestników.

Gmina Międzybórz – Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury działa od 1965 r., prowadzone są tu zajęcia stałe: taniec, śpiew, zręczne paluszki, joga, aerobik, gitara, klawisze, organizacja konkursów i warsztatów. Głównymi imprezami w gminie są Dni Międzyborza i Dożynki Gminne, Piknik Lotniczy w Komorowie, Letnia Fiesta Skarby Dobrej Widawy wraz z zawodami Hobby Horse, cieszącymi się ogromną popularnością wśród mieszkańców i gości, święto Grzyba Leśnego.

Gmina Syców – Centrum Kultury, obejmujące również Bibliotekę Publiczną z filiami i Muzeum Regionalne. Centrum współpracuje ze szkołami poprzez organizację imprez kulturalno-rekreacyjnych. Prowadzi sekcje plastyczne, wokalnemuzyczne i taneczne, teatralne oraz popularyzujące poezję i film, organizuje coroczne Dni Sycowa. Muzeum Regionalne powstało w 1982 r. w dawnym budynku sądu grodzkiego na sycowskim rynku. W swoich zbiorach posiada: numizmaty i pieczęcie, druki i rękopisy, dokumenty parafialne, niemieckie gazety lokalne, zbiory kartograficzne, grafiki, ryciny i plany miasta oraz zbiory z zakresu archeologii i etnografii.

Gmina Wilków – Dom Kultury, organizujący konkursy (Powiatowy Konkurs „Stroik Wielkanocny” i „Szopka Betlejemska”), imprezy sportowe dla dzieci i młodzieży, Dożynki Gminne, zajęcia świetlicowe i wycieczki.

- Koło Gospodyń Wiejskich ze Wszechświętego

Międzybórz commune – The Town and Commune Culture Centre, which has been in operation since 1965, organizes: dance meetings, musical instrument classes, workshop theatre meetings, art classes, chess classes, aerobics. The Centre organizes contests and concerts, theatre performances. The most important events in the commune are the Days of Międzybórz and the Commune Harvest Festival.

Syców commune – The Culture Centre, including also the Public Library with its divisions and the Regional Museum, cooperates with schools, organizing cultural and recreational events, as well as the following workshops and classes: art, musical and singing, dancing, theatrical, and also popularizing poetry and film. Every year the Culture Centre prepares the event of the Days of Syców. The Regional Museum was founded in 1982 in the building formerly housing the municipal court of justice, located at the central market square in Syców. The Museum has the following items in its collection: coins and seals, prints and manuscripts, parish documents, German local newspapers, cartographic materials, graphic art pieces, illustrations and city maps, as well as exhibits related to archeology and ethnography.

Wilków commune – The Culture Centre organizes contests (the 'Easter Decoration' District Contest and the 'Nativity Scene' Contest), as well as sports events for children and the youth, the Commune Harvest Festival, common room classes and workshops, or excursions.

Dobroszyce commune – The Commune Culture Centre includes the Commune Public Library and 13 village common rooms. It deals with animation of cultural life of the commune of Dobroszyce.

Jelcz-Laskowice commune – The Town and Commune Culture Centre, organizes cultural events, as for instance: the Days of Jelcz-Laskowice and the 'Melodrama' International Theatre Festival. The Public Conservatory of Ecological Education in Chwałowice (the commune of Jelcz-Laskowice) runs didactic classes concerning ecological education.

Długołęka commune – The Commune Culture Centre, which has been in operation since 2004 in the house of a former school in Długołęka, has a wide offer of classes and workshops, deals with organizing various cultural events, concerts, festivals, theatre performances, exhibitions, contests, as well as projects related to social and cultural animation. The events which have become permanent in the calendar are the following: the Days of Długołęka, the Commune Harvest Festival, the Historic Picnic, and the Christmas and Easter Workshops.

Dziadowa Kłoda commune – The Commune Culture Centre in Dziadowa Kłoda supports and develops artistic hobbies and interests, as well as others which foster cultural life. Moreover, the Centre deals with activities which initiate and popularize the development of amateur

Gmina Dobroszyce – Gminne Centrum Kultury im. Anny Sojko, w skład którego wchodzi Gminna Biblioteka Publiczna, dwie filie i 13 świetlic wiejskich. Centrum Kultury zajmuje się animacją życia kulturalnego gminy Dobroszyce. GCK prowadzi kino, organizuje Dni Dobroszyc, wycieczki i warsztaty edukacyjne dla dzieci i młodzieży, współpracuje z zespołami ludowymi, organizuje wydarzenia czytelnicze.

Gmina Jelcz-Laskowice – Miejsko-Gminne Centrum Kultury, organizator wydarzeń kulturalnych, takich jak: Dni Jelcza-Laskowic i Międzynarodowy Festiwal Teatralny „Meldodrama”.

Społeczne Konserwatorium Edukacji Ekologicznej w Chwałowicach (gm. Jelcz-Laskowice) – prowadzi zajęcia dydaktyczne z zakresu edukacji ekologicznej.

Gmina Długołęka – Gminny Ośrodek Kultury, działający od 2004 r. w budynku dawnej szkoły w Długołęce, posiada bogatą ofertę zajęć, zajmuje się organizacją imprez kulturalnych, koncertów, festiwali, przedstawień teatralnych, wystaw, konkursów oraz projektów z zakresu animacji społeczno-kulturalnej. Imprezami, które wpisały się już na stałe w kalendarz, są: Dni Długołęki, Dożynki Gminne, Piknik Historyczny, Warsztaty Bożonarodzeniowe i Wielkanocne.

Gmina Dziadowa Kłoda – Gminny Ośrodek Kultury w Dziadowej Kłodzie rozwija i wspiera zainteresowania artystyczne, hobbystyczne i inne, służące podniesieniu życia kulturalnego. Ponadto prowadzi działalność inicjującą i popularyzującą rozwój amatorskiego ruchu artystycznego i kół zainteresowań, organizuje wiele zajęć aktywizujących mieszkańców oraz jest opiekunem

• Zespół Tańca Ludowego Długołęka

Zespołu Ludowego „Radzowiczanie”, współpracuje z placówkami oświatowymi w dziedzinie kulturalnej i oświatowej. Koordynuje również wiele imprez, m.in.: Dni Gminy Dziadowa Kłoda, Dożynki Gminne. GOK prowadzi Kino stacjonarne i plenerowe, organizuje m. in. stałe zajęcia muzyczno-plastyczne, festyny sportowe, obchody Dni Dziecka, Seniora, Rajdy Rowerowe a wspólnie z ośrodkami z Oleśnicy i Bierutowa organizuje Święto Wolontariatu „Wszzechstock”.

Gmina Bierutów – Ośrodek Kultury i Sportu w Bierutowie jest organizatorem m.in. Jarmarku Bierutowskiego, stałych zajęć sportowych i kulturalnych, współpracuje z Zespołami Ludowymi z terenu gminy oraz prowadzi zajęcia w ramach Uniwersytetu Trzeciego Wieku dla seniorów. W ramach Stowarzyszenia Rozwoju Ziemi Bierutowskiej im. Romka Kazimierskiego działa Bierutowska Drużyna Rycerska.

Gmina Czernica – na terenie gminy prężnie działają organizacje społeczne, które m.in. organizują wiele imprez kulturalnych. Na wyróżnienie zasługują Chrzastawski Kiermasz Produktu Lokalnego, organizowany przez Towarzystwo Miłośników Chrzastawy, oraz jarmarki i pikniki rodzinne organizowane przez Towarzystwo Przyjaciół Ratowic. W kalendarzu imprez Gminy Czernica znajduje się również festyn „Sami Swoi” w Dobrzykowicach, który nawiązuje do filmu o takim samym tytule. Na wspomnianym festynie bardzo często goszczą aktorzy z filmu Sylwestra Chęcińskiego.

• Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Bierutowskiej im. R. Kazimierskiego

artistic movement and theme sections, organizes classes which activate local inhabitants, and is also the patron of the 'Radzowiczanie' Folk Band, cooperates with educational institutions in the field of culture and education. The Centre coordinates numerous events, as for instance: the Days of Dziadowa Kłoda Commune, the Days of Widawa and Dobra, the Commune and Village Harvest Festival, the opening and closing of the motorcycle season together with the 'Kardan' local group, and many others.

Bierutów commune – The Sports and Culture Centre in Bierutów, within the range of cultural events, is the organizer of the Military and Patriotic Song Season included in the celebration of the independence holiday. Within the Bierutów Land Development Association of Romek Kazimierski, there is the Knightly Team of Bierutów functioning.

Czernica commune – Within the area of the commune, vigorously active social organizations arrange numerous cultural events. It is worth mentioning the Local Product Fair of Chrzastawa, organized by the Chrzastawa Society, as well as fairs and family picnics organized by the Ratowice Society. In the event calendar of Czernica commune there is also the 'Sami Swoi' picnic in Dobrzykowice, which relates to the film of the same title. The actors from the film, directed by Sylwester Chęciński, are frequent guests of the event.

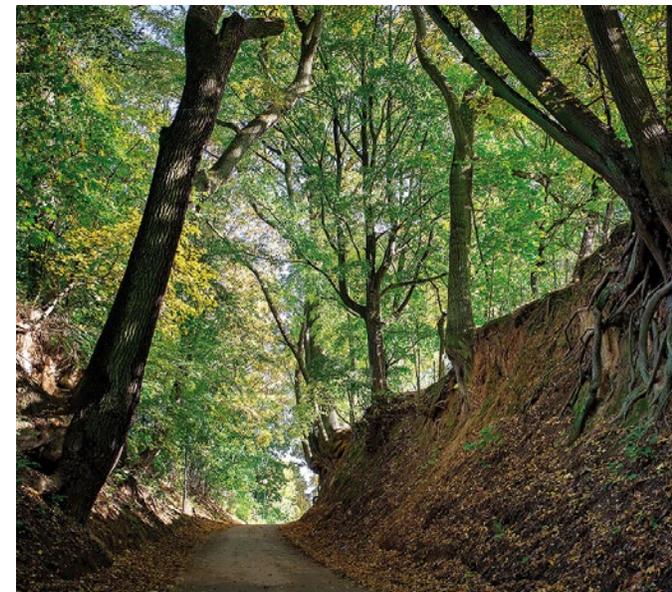
Turystyka / Tourism

Szlaki piesze

Na terenie LGD Dobra Widawa znajduje się kilka szlaków pieszych. Głównym z nich jest przecinający środek omawianego obszaru **szlak czerwony: Biskupice Oławskie - (22,3 km) Bierutów - (39,2 km) Cieśle - (51,6 km) Dobroszyce - (68,0 km) Zaprzężyn**. Trasa zaczyna się w Biskupicach Oławskich (gm. Jelcz-Laskowice), biegnie dalej przez izolowany kompleks leśny, wchodzący w skład Borów Namysłowskich, Miłocice (w okolicy znajduje się dawny cmentarz żydowski), Radzieszyn, gdzie wkracza na teren gm. Bierutów i biegnie dalej przez kolejny kompleks leśny Borów Namysłowskich, Kruszowice, Dolinę Widawy z Obszarem Natura 2000 Bierutów, Kijowice (z okazałym krzyżem kamiennym i cmentarzem żydowskim) do Bierutowa, gdzie przebiega obok kościołów: św. Józefa i św. Katarzyny oraz Zamku Książęcego. Kolejny odcinek szlaku prowadzi lekko pofalowanym rolniczym terenem Równiny Oleśnickiej przez Gorzesław z gotyckim kościołem MB Szkaplerznej, Stronię z romańską rotundą Narodzenia NMP i XIX-wiecznym pałacem, po czym wkracza na teren gm. Oleśnica, biegnąc do Cieśli z późnobarokowym kościołem MB Tuchowskiej (1718). Następny fragment szlaku biegnie skrajem lasów, ciągnących się w kierunku Wzgórz Twardogórskich, przez Kolonię Sokołowice (Kaciusze) z grobem żołnierza carskiego (1813), użytek ekologiczny Olsy Sokołowickie, Damnicki Las i Damnik, po czym wkracza na teren gm. Dobroszyce i przez Nowicę prowadzi do Dobroszyc. Ostatni odcinek szlaku na terenie LGD biegnie przez Dobroszyce z dawnym rynkiem i renesansowym pałacem, rolniczym terenem południowego skraju Wzgórz Trzebnickich, przez Mękarzowice z folwarkiem i Krotowice z dworem, Skałą (znajdującą się już na terenie gm. Długołęka), Zaprzężyn z neorenesansowym pałacem i dalej w kierunku Trzebnicy.

• Zaprzężyn - Czarny Jar

HIKING ROUTES

Within the Dobra Widawa LAG there are several hiking routes. The main one is the one which runs through the middle of the area, the red route: **Biskupice Oławskie - (22.3 km) Bierutów - (39.2 km) Cieśle - (51.6 km) Dobroszyce - (68.0 km) Zaprzężyn**. The route starts in Biskupice Oławskie (Jelcz-Laskowice commune), runs further through an isolated forest complex included into the Bory Namysłowskie forests, Miłocice (there is a Jewish cemetery nearby), Radzieszyn, where it enters the commune of Bierutów, and runs on through the next complex of the Bory Namysłowskie forests, Kruszowice, the Widawa River Valley with the Bierutów Natura 2000 Site, Kijowice (with an impressive stone cross and a Jewish cemetery), to Bierutów, where it runs past two churches, the church of St. Joseph and the church of St. Catherine, and a ducal castle. The next section of the route runs through slightly hilly farmlands of the Oleśnica Plain through Gorzesław, with the Gothic church of Our Lady of the Scapular, Stronia, where there is the valuable Romanesque rotunda of the Nativity of the Theotokos and a palace from the 19th century, and then it enters the terrain of the commune of Oleśnica, running to Cieśla with the late-Baroque church of Our Lady of Tuchów (from 1718). The next section of the route runs along an edge of a forest which covers the terrains into the direction of the Twardogóra Hills, through Kolonia Sokołowice (Kaciusze), where there is a grave of a tsarist soldier from 1813, the Olsy Sokołowickie ecological site, the Damnicki Las and Damnik, and then it runs into the area of the commune of Dobroszyce, and through Nowica it leads to Dobroszyce. The last section of the route within the LAG area runs through Dobroszyce, with an old market square and a Renaissance palace, farmlands at the southern edge of the Trzebnickie Hills, through Mękarzowice, where there is a grange, and Krotowice with a manor house, Skała (located within the area of the commune of Długołęka), Zaprzężyn with a neo-Renaissance palace, and on into the direction of Trzebnica.

The **green route (12.3 km)** starts in Długołęka and runs into the direction of the Trzebnickie Hills through Szczodre, where there is a restored park and relics of a neo-Gothic palace, Łozina with the Baroque church of Our Lady of Sorrows and the Gothic church of the Assumption of the Virgin, Bierzyce, Zaprzężyn with a neo-Renaissance palace,

Krakowiany with a Baroque lumber house, and then it runs further into the direction of Zawonia.

The northern part of the **Route Around Wrocław of B. Turom** starts in **Czernica**, and it is the section Ratowice – (29.5 km) Długołęka – (40.4 km) Zakrzów. It runs through Wojnowice, with the Baroque church of St. Lawrence, Chrzęstawa Mała and Wielka, where there is the characteristic neo-Gothic church of the Immaculate Conception of Virgin Mary, the Widawa River Valley included into the Lasy Grędzińskie Natura 2000 Site, and through the above mentioned forest complex, Oleśniczka, Raków, and another Natura 2000 Site – Stawy w Borowej, Kamień with a Classical palace, and Długołęka with the Baroque church of Michael the Archangel. The next section of the route runs through Szczodre with a restored park and relics of a neo-Gothic palace, Domaszczyn with a hunting lodge and the Gothic church of Exaltation of the Holy Cross, Prusowice with picturesque ponds, and Las Zakrzowski to Zakrzów housing estate in Wrocław.

The **red route (9.7 km)** starts in Jelcz-Laskowice, which runs through a vast forest complex in the Smortawa river valley, on to Janików, and through Bystrzyca to Oława.

Around Drołtowiec, at the borderline of the communes of Syców and Międzybórz, the **black route (24.2 km)** has been marked out recently. It runs from a village with a neo-Romanesque church and a small manor house into vast forests on the Twardogórskie Hills. From the main route there are linking tracks to Grodzisko Szwedzka Górka, water sources of the Widawa, and Oleśnica.

BICYCLE ROUTES

 The network of bicycle routes within the Dobra Widawa LAG is concentrated in the western part of the area. **Around Dobroszyce** the green bicycle loop has been marked (39.6 km), which runs mainly through forests, along the eastern edge of the Trzebnickie Hills. It runs by a neo-Gothic monastery and a Renaissance palace in Dobroszyce, and on through Cichoszów with a historic mill, Siekierowice, where there is a manor house, Mękarzowice with a grange, Łuczyna with the church of the Most Holy Heart of Jesus, Sadków with a grange, Bartków and Lasy Złotowskie to Złotów (Zawonia commune) with the wooden church of St. Joseph. The other part of the route runs back to the commune of Dobroszyce, through Malerzów, Białe Błoto, and Kolonia Strzelce to Dobroszyce.

W Długołęce zaczyna się **szlak zielony (12,3 km)**, prowadzący w kierunku Wzgórz Trzebnickich przez Szczodre z odrestaurowanym parkiem i pozostałościami neogotyckiego pałacu, Łozinę z barokowym kościołem MB Bolesnej i gotyckim kościołem Wniebowzięcia NMP, Bierzyce, Zaprężyn z neorenesansowym pałacem, Krakowiany z barokowym lamusem, biegnący dalej w kierunku Zawoni.

• Szczodre - park

W okolicach Czernicy zaczyna się **północna część Szlaku Dookoła Wrocławia im. B. Turomia na odcinku Ratowice – (29,5 km) Długołęka – (40,4 km) Zakrzów**. Prowadzi on przez Wojnowice z barokowym kościołem św. Wawrzyńca, Chrzęstawę Małą i Wielką z charakterystycznym neogotyckim kościołem Niepokalanego Poczęcia NMP, dolinę Widawy objętą Obszarem Natura 2000 Lasy Grędzińskie i przez wspomniany kompleks leśny, Oleśniczkę, Raków, kolejny Obszar Natura 2000 Stawy w Borowej, Kamień z klasycystycznym pałacem i Długołękę z barokowym kościołem św. Michała Archanioła. Kolejny odcinek szlaku prowadzi przez Szczodre z odrestaurowanym parkiem i pozostałościami neogotyckiego pałacu, Domaszczyn z pawilonem myśliwskim i gotyckim kościołem Podwyższenia Krzyża Św., Prusowice z malowniczymi stawami i Las Zakrzowski do wrocławskiego osiedla Zakrzów.

• Prusowice - stawy / ponds

W Jelczu-Laskowicach zaczyna się **szlak czerwony (9,7 km)**, biegnący przez rozległy kompleks leśny, porastający dolinę Smortawy do Janikowa i dalej przez Bystrzycę do Oławy.

• Pod Janikowem

Wokół Drołtowiec, na pograniczu gm. Syców i Międzybórz, wyznakowano niedawno **szlak czarny (24,2 km)**. Biegnie on ze wsi z neoromańskim kościołem i skromnym dworem w rozległe lasy, porastające Wzgórz Twardogórskie. Od głównej trasy odchodzą szlaki dojściowe do Grodziska Szwedzka Górka, źródła Widawy i Oleśnicy.

Szlaki rowerowe

 Sieć szlaków rowerowych na terenie LGD Dobra Widawa skupia się w zachodniej części tego obszaru. **Wokół Dobroszyce** wyznakowano zieloną pętlę rowerową (39,6 km), biegnącą głównie lasami, wschodnim skrajem Wzgórz Trzebnickich. Prowadzi ona obok neogotyckiego klasztoru i renesansowego pałacu w Dobroszycach, dalej przez Cichoszów z zabytkowym młynem, Siekierowice z dworem, Mękarzowice z folwarkiem, Łuczynę z kościołem Najświętszego Serca PJ, Sadków z folwarkiem, Bartków i Lasy Złotowskie do Złotowa (gm. Zawonia) z drewnianym kościołem św. Józefa. Druga część trasy prowadzi z powrotem do gm. Dobroszyce, przez Malerzów, Białe Błoto i Kolonię Strzelce do Dobroszyce.

 Przez północną część gm. Dobroszyce i rozległy kompleks Lasów Złotowskich na wschodnim skraju Wzgórz Trzebnickich prowadzi odcinek niebieskiego szlaku rowerowego **Korona Kocich Gór** (16 km). Biegnie on z Grabowna Wielkiego przez Bukowinkę, Białe Błoto i Bartków, dalej pokrywając się ze wspomnianym wcześniej szlakiem zielonym wokół Dobroszyce przez Sadków, Łuczynę, Mękarzowice i Siekierowice do granicy gm. Zawonia. Jego alternatywny leśny przebieg z Bukowinki przez Malerzów, Las Obserwator i Leśnictwo Zamek Myśliwski w kierunku Zawoni oznakowano kolorem czarnym (10,2 km).

 The section of the **Korona Kocich Gór blue route** (16 km) runs through the northern part of Dobroszyce commune and the vast complex of the Lasy Złotowskie forests at the eastern edge of the Trzebnickie Hills. It runs from Grabowna Wielkie, through Bukowinka, Białe Błoto and Bartków, and then along with the above mentioned green route, around Dobroszyce, through Sadków, Łuczyna, Mękarzowice, and Siekierowice, to the borderline of the Zawonia commune. Its alternative forest track from Bukowinka, through Malerzów, Las Obserwator and Leśnictwo Zamek Myśliwski, into the direction of Zawonia is marked with the black colour (10.2 km).

 Around Długołęka the yellow bicycle route (36.0 km) was created, which runs along the borderline of the Oleśnica Plain and the Trzebnickie Hills. It runs through Szczodre with a restored park and relics of a neo-Gothic palace and a fish introduction centre, Łosice with a manor house, Budziwojowice, Łozina with the Baroque church of Our Lady of Sorrows and the Gothic church of the Assumption of the Virgin, Bierzyce, Zaprężyn with a neo-Renaissance palace, Jaksonowice with the neo-Gothic church of the Ascension of Jesus, Januszkowice with the neo-Romanesque church of Our Lady the Queen of Poland, Stępin with the Gothic church of the Nativity of the Theotokos, Borowa with the Baroque church of Our Lady the Queen of Poland and a Baroque-Modernistic palace, Raków, Bielawa, along the edge of the Stawy w Borowej Natura 2000 Site, Kamień with a Classical palace, and back to Długołęka, past the Baroque church of St. Michael the Archangel. At present the marking of the route is fading.

 A fragment of the red **Trzebnicka Pętla Rowerowa bicycle loop** (18.6 km) runs through the **northern part of Długołęka** commune, along the edge of the Trzebnickie Hills. It runs from Wisznia Mała through Siedlec with a Classical palace, Tokary, Łozina with the Baroque church of Our Lady of Sorrows and the Gothic church of the Assumption of the Virgin, Bierzyce with a manor house, along the borderline of Trzebnicka commune (Skarszyn, Boleścín), and on through Krakowiany with a Baroque lumber house, Węgrów with a grange, and then it runs further into the direction of Zawonia.

A fragment of the **R9 Adriatic – Baltic international bicycle route** (10.5 km), runs along the borderline of **Długołęka commune**, which runs from Wrocław

and on through Ramiszów, Pasikurowice with the Classical church of St. Joseph the Bridegroom, Siedlec with a Classical palace, and further through Godzieszo-wa into the direction of Trzebnica.

 The short green route (10.7 km) runs through the forests in the surroundings of **Jelcz-Laskowice**, by the three Jelczańskie Ponds with a beach and relics of a testing-ground from the times of World War II.

Within the terrain covered with a network of marked out bicycle routes there are several unmarked routes to be recommended. In the **southern part of the commune of Długołęka** there is the route Psie Pole – Ramiszów (29.6 km), which runs through Kiełczów with the Baroque church of Our Lady of the Rosary, then through Piecowice, Bielawa, and Raków with a complex of picturesque ponds, to Borowa with the Baroque church of Our Lady the Queen of Poland and a Baroque-Modernistic palace. Next, the route runs through a forest to Byków with the neo-Romanesque church of Our Lady of the Rosary, Szczodre with a restored park and relics of a neo-Gothic palace, along a bicycle path through Domaszczyn with a Gothic church of the Exaltation of the Holy Cross, through Pruszowice, and then to come to its end in Ramiszów.

Through the **commune of Czernica** there runs the loop (38.6 km) from Dobrzykowice with a Baroque church of the Nativity of the Theotokos and farmhouses of Kargul and Pawlak, through Kamieniec Wrocławski, Lake Bajkał, Janowice with the water power station and the sulice, Jeszkowice, Wojnowice with the Baroque church of St. Laurence, to Chrzęstawa Mała with an inn and a brewery. The route continues through Chrzęstawa Wielka with the neo-Gothic church of the Immaculate Conception of Virgin Mary, the forests by the Widawa with the hamlet of Leśny Młyn and the Ziemiaczany Staw pond, Kątna with a Baroque palace, Brzezia Łąka with the Baroque church of St. Nicolas, the wet meadows along the Widawa, Wieściszów with an old mill, Nadolice Wielkie with the neo-Romanesque church of Our Lady of the Rosary, a Farming Heritage Park and the Park of Peace, Krzyków, and back to Dobrzykowice.

We recommend the route **around Jelcz-Laskowice** (43.6 km) from Laskowice with a restored neo-Renaissance palace and the church of St. Stanislaus of timber framing construction, through Jelcz with the neo-Romanesque church of Our Lady the Queen of

 Wokół Długołęki powstał żółty szlak rowerowy (36,0 km), biegnący pograniczem Równiny Oleśnickiej i Wzgórz Trzebnickich. Prowadzi on przez Szczodre z odrestaurowanym parkiem, pozostałościami neogotyckiego pałacu i ośrodkiem zarybieniowym, Łosice z dworem, Budziwojowice, Łozinę z barokowym kościołem MB Bolesnej i gotyckim Wniebowzięcia NMP, Bierzyce, Zaprężyn z neorenesansowym pałacem, Jaksonowice z neogotyckim kościołem Wniebowstąpienia PJ, Januszkowice z neoromańskim kościołem NMP Królowej Polski, Stępin z gotyckim kościołem Narodzenia NMP, Borową z barokowym kościołem MB Królowej Polski i barokowo-modernistycznym pałacem, Raków, Bielawę, skrajem Obszaru Natura 2000 Stawy w Borowej, Kamień z klasycystycznym pałacem i z powrotem do Długołęki, obok barokowego kościoła św. Michała Archanioła. Obecnie oznakowanie szlaku jest zanikające.

• Pod Januszkowicami

 Przez **południową część gm. Długołęka**, skrajem Wzgórz Trzebnickich, biegnie fragment czerwonej **Trzebnickiej Pętli Rowerowej** (18,6 km). Prowadzi ona z Wiszni Małej przez Siedlec z klasycystycznym pałacem, Tokary, Łozinę z barokowym kościołem MB Bolesnej i gotyckim kościołem Wniebowzięcia NMP, Bierzyce z dworem, skrajem gm. Trzebnica (Skarszyn, Bolescin), dalej przez Krakowiany z barokowym lamusem i Węgrów z neogotycką kaplicą grobową, w kierunku Zawoni.

• Pod Godzieszową

Zachodnim skrajem gm. Długołęka biegnie fragment **międzynarodowego szlaku R9 Adriatyk – Bałtyk** (10,5 km), prowadzi on z Wrocławia przez Ramiszów, Pasikurowice z klasycystycznym kościołem św. Józefa Oblubieńca, Siedlec z klasycystycznym pałacem i dalej przez Godzieszową w kierunku Trzebnicy.

• Pod Pruszowicami

 Krótki zielony szlak (10,7 km) prowadzi przez lasy w okolicach **Jelcza-Laskowice**, obok trzech Stawów Jelczańskich z kąpieliskiem i pozostałości poligonu z czasów II wojny światowej.

Na terenach nieobjętych siecią rowerowych szlaków znakowanych proponujemy kilka tras nieznakowanych. W **południowej części gm. Długołęka** znajduje się trasa Psie Pole – Ramiszów (29,6 km) biegnąca przez Kiełczów z barokowym kościołem MB Różańcowej, Piecowice, Bielawę i Raków z kompleksem malowniczych stawów do Borowej z barokowym kościołem MB Królowej Polski i barokowo-modernistycznym pałacem. Trasa prowadzi następnie przez las do Bykowa z neoromańskim kościołem MB Różańcowej, Szczodrego z odrestaurowanym parkiem i pozostałościami neogotyckiego pałacu, ścieżką rowerową przez Domaszczyn z gotyckim kościołem Podwyższenia Krzyża Św., Pruszowice, by skończyć się w Ramiszowie.

Przez **gm. Czernica** prowadzi pętla (38,6 km) z Dobrzykowice z barokowym kościołem Narodzenia NMP oraz zagrodami Kargula i Pawlaka przez Kamieniec Wrocławski, jezioro Bajkał, Janowice z elektrownią wodną i śluzą, Jeszkowice, Wojnowice z barokowym kościołem św. Wawrzyńca do Chrzęstawy Małej z gospodą i browarem. Trasę kontynuujemy przez Chrzęstawę Wielką z neogotyckim kościołem Niepokalanego Poczęcia NMP, lasy nad Widawą z przysiółkiem Leśny Młyn i Ziemiaczany Stawem, Kątną z barokowym pałacem, Brzezia Łąkę z barokowym kościołem św. Mikołaja, podmokłe łąki nad Widawą, Wieściszów z dawnym młynem, Nadolice Wielkie z neoromańskim kościołem MB Różańcowej, Skansenem Rolnym i Parkiem Pokoju, Krzyków z powrotem do Dobrzykowice.

Poland, ruins of the castle on water, the Łacha Jelcz nature reserve and an avenue of monumental oak trees, and then Łęg, Miłoszyce with the Baroque church of St. Nicolas, Dziuplina, Dębina with another avenue of monumental oak trees, Miłocice Małe, to Miłocice. We go back through Minkowice Otawskie with the neo-Romanesque church of Saints Paul and Peter and the half-timbered church of St. John of Nepomuk, along an edge of a forest to Nowy Dwór and back to Jelcz-Laskowice.

A long-distance route (57.5 km) runs **around Bierutów through Kijowice** with a Jewish cemetery and an impressive stone cross, Paczków with a manor house, and then along an edge of the Namysłowskie Forests to Posadowice with the neo-Gothic church of Corpus Christi and a palace, Sałtok, Grędzina, Zbytowa with meadows by the Widawa and the neo-Romanesque church of Our Lady the Queen of Poland, Zawidowice with the neo-Gothic church of St. Laurence, and on to Solniki Wielkie with the Gothic church of St. Michael the Archangel. The next section of the route runs through Nowoszyce with a neo-Renaissance palace, Wszechrzemię with the Baroque church of Our Lady of Częstochowa and a neo-Renaissance palace, Zarzysko with a manor house, to Stronia with a valuable Romanesque rotunda and a neo-Classical palace. We go back through Jemielnia with the Baroque church of Our Lady of the Rosary, Wabienice with the Gothic-Baroque church of the Assumption of the Virgin, Gorzesław with the Gothic church of Our Lady of the Scapular, Strzałkowa and Solniki Małe with the church of the Assumption of the Virgin, and back to Bierutów.

Another recommended route runs **around Oleśnica** (64.1 km) through Nieciszów with a manor house, Krzeczyn with a neo-Classical palace, Ligota Mała with the Baroque church of Our Lady of Częstochowa, Nowa Ligota, Smolna with the neo-Romanesque church of the Exaltation of the Holy Cross, Gręboszyce, Nowoszyce with a neo-Renaissance palace, Wyszogród with an eclectic palace, to Cieśla with the Baroque church of Our Lady of Tuchów. The next section of the route runs through Kolonia Poniatowice, Poniatowice with the neo-Gothic church of Our Lady the Queen of Poland, Ligota Polska with an eclectic palace, to Ostrowina with a neo-Renaissance palace. We go back through the forests in the Oleśnica Valley, Brzezinka with the Baroque church of the Assumption of the Virgin and ruins of a Baroque palace, Damnicky Las, and Boguszyce with the timber framing church of Our Lady of

• Las pod Chrząstawą Wielką

Perpetual Help and a neo-Gothic palace, and back to Oleśnica.

The slightly shorter loop route (34.5 km) runs **around Międzybórz**, through Kąty Śląskie, Niwki Książęce, and Kraszowskie with ponds in the Polska and Młyńska Woda valley, Ligota Rybińska, to Kraszów with a neo-Renaissance manor house. Then we enter the terrain of the picturesque Twardogórskie Hills, going through Hałdrychowice, Dzieśławice with the wooden Trinity Church, Bukowina Sycowska with two manor houses, Kamień and Klonów, and then back to Międzybórz.

A route of a similar distance (32 km) runs **around Syców**, through Święty Marek with its Way of the Cross and the wooden church of St. Mark, the picturesque Sycowskie Hills, Biskupice, Drołtowiec with a neo-Romanesque church and a small manor house, Szczodród with the wooden church of St. Andrew and a palace, to Stradomia Wierzchnia with the eclectic church of St. Bartholomew and a ruined neo-Baroque palace, to the Stradomia Reservoir with a beach. We go back through the Arboretum of Prof. S. Białobok, the Ślizowskie Hills and Ślizów with the neo-Romanesque church of St. Michael the Archangel, and back to Syców.

In **Stradomia Wierzchnia** and near the Arboretum of Prof. S. Białobok, the loop around Dziadowa Kłoda (33.4 km) connects with the above mentioned route. It runs through Stradomia Dolna with a Classical palace, Dziadów Most, Lipka, Miłowice with the Baroque church of St. Anthony of Padua, Gołębice with the

• Leśny Młyn - szlak

Wokół Jelcza-Laskowic proponujemy trasę (43,6 km) z Laskowic z odrestaurowanym neorenesansowym pałacem i ryglowym kościołem św. Stanisława przez Jelcz z neoromańskim kościołem NMP Królowej Polski, ruinami zamku na wodzie, rezerwatem Łacha Jelcz i aleją pomnikowych dębów, następnie Łęg, Miłoszyce z barokowym kościołem św. Mikołaja, Dziuplinę, Dębinę z kolejną aleją pomnikowych dębów, Miłocice Małe do Miłocic. Wracamy przez Minkowice Oławskie z neoromańskim kościołem św. Piotra i Pawła i ryglowym kościołem św. Jana Nepomucena, skrajem lasu do Nowego Dworu i z powrotem do Jelcza-Laskowic.

Wokół Bierutowa prowadzi długa trasa (57,5 km) **przez Kijowice** z cmentarzem żydowskim i imponującym krzyżem kamiennym, Paczków z dworem, następnie skrajem Borów Namysłowskich do Posadowic z neogotyckim kościołem Bożego Ciała i pałacem, Sątoku, Grędziny, Zbytowej z łąkami nad Widawą i neoromańskim kościołem MB Królowej Polski, Zawidowic z neogotyckim kościołem św. Wawrzyńca i Solnik Wielkich z gotyckim kościołem św. Michała Archanioła. Kolejny odcinek trasy prowadzi przez Nowoszyce z neorenesansowym pałacem, Wszczęświęte z barokowym kościołem MB Częstochowskiej i neorenesansowym pałacem, Zarzysko z dworem do Stroni z cenną romańską rotundą i neoklasycystycznym pałacem. Wracamy przez Jemielną z barokowym kościołem MB Różańcowej, Wabienice z gotycko-barokowym kościołem Wniebowzięcia NMP, Gorzestaw z gotyckim kościołem MB Szkaplerznej, Strzałkową i Solniki Małe z klasycystycznym kościołem Wniebowzięcia NMP z powrotem do Bierutowa.

Kolejna z proponowanych tras biegnie **wokół Oleśnicy** (64,1 km) przez Nieciszów z dworem, Krzeczyn z neoklasycystycznym pałacem, Ligotę Małą z barokowym kościołem MB Częstochowskiej, Nową Ligotę, Smolną z neoromańskim kościołem Podwyższenia Krzyża Św., Gręboszyce, Nowoszyce z neorenesansowym pałacem, Wyszogród z eklektycznym pałacem do Cieśli z barokowym

kościółem MB Tuchowskiej. Kolejny odcinek trasy prowadzi przez Kolonię Poniatowice, Poniatowice z neogotyckim kościołem NMP Królowej Polski, Ligotę Polską z eklektycznym pałacem do Ostrowiny z neorenesansowym pałacem. Wracamy przez lasy w dolinie Oleśnicy, Brzezinkę z barokowym kościołem Wniebowzięcia MB i ruinami barokowego pałacu, Damnicki Las i Boguszyce z ryglowym kościołem NMP Nieustającej Pomocy i neogotyckim pałacem z powrotem do Oleśnicy.

Nieco krótsza pętla (34,5 km) prowadzi **wokół Międzyborza** przez Kąty Śląskie, Niwki Książęce i Kraszowskie ze stawami w dolinie Polskiej i Młyńskiej Wody, Ligotę Rybińską do Kraszowa z neorenesansowym dworem. Następnie wjeżdżamy w malownicze Wzgórze Twardogórskie, kierując się przez Hałdrychowice, Dzieśławice z drewnianym kościołem Trójcy Św., Bukowinę Sycowską z dwoma dworami, Kamień i Klonów z powrotem do Międzyborza.

Podobną długością trasa biegnie **wokół Sycowa** (32 km) przez Święty Marek z drogą krzyżową i drewnianym kościołem św. Marka, malownicze Wzgórze Sycowskie, Biskupice, Drołtowiec z neoromańskim kościołem i skromnym dworem, Szczodród z drewnianym kościołem św. Andrzeja i pałacem do Stradomia Wierzchniej z eklektycznym kościołem św. Bartłomieja i zrujnowanym neobarokowym pałacem do Zalewu Stradomia z kąpieliskiem. Wracamy przez Arboretum im. prof. S. Białoboka, Wzgórze Ślizowskie i Ślizów z neoromańskim kościołem św. Michała Archanioła z powrotem do Sycowa.

W Stradomia Wierzchniej i koło Arboretum im. prof. S. Białoboka z poprzednią trasą styka się pętla **wokół Dziadowej Kłody** (33,4 km). Biegnie ona przez Stradomię Dolną z klasycystycznym pałacem, Dziadów Most, Lipkę, Miłowice z barokowym kościołem św. Antoniego Padewskiego, Gołębice z eklektycznym kościołem św. Idziego, Dalborowice z neorenesansowym pałacem, Radzowice z barokowym ryglowym kościołem Trójcy Św. i Dziadową Kłodę z neoromańskim kościołem Niepokalanego Poczęcia NMP.

Ostatnia z proponowanych tras biegnie **wokół Wilkowa** (32,6 km) z nawiązującym do neogotyku kościołem św. Mikołaja i eklektycznym pałacem przez łąki nad Widawą w Dębniku i Lubskiej, Wojciechów z gotyckim kościołem Nawiedzenia NMP, Bukowie z gotyckim kościołem Oczyszczenia NMP, Pszeniczną z neorenesansowym pałacem i gorzelnią, Pągów z gotyckim kościołem św. Piotra i Pawła i neoklasycystycznym pałacem, Idzikowice z dworem i Jakubowice z odrestaurowanym klasycystycznym pałacem, w którym mieści się hotel.

eclectic church of St. Giles, Dalborowice with a neo-Renaissance palace, Radzowice with a timber-framing construction Baroque church of the Holy Trinity, and Dziadowa Kłoda with the neo-Romanesque church of the Immaculate Conception of Virgin Mary.

The last of the recommended routes runs **around Wilków** (32.6 km) with the related to the neo-Gothic style church of St. Nicolas and an eclectic palace, through the meadows by the Widawa in Dębnik and Lubka, Wojciechów with the Gothic church of the Visitation of the Virgin, Bukowie with the Gothic church of the Purification of the Virgin, Pszeniczna with a neo-Renaissance palace and a distillery, Pągów with the Gothic church of Saints Paul and Peter and a neo-Classical palace, Idzikowice with a manor house, and Jakubowice with a restored Classical palace, where there is a hotel.

HORSE TRAILS

In the terrain of the Dobra Widawa LAG a dense network of horse trails was marked within the years of 2014-15. The northern part of the trails run through slightly hilly areas of the southern foothills of the Twardogórskie Hills, covered with dense mixed forests. The southern part of the trails runs through farmlands of the Oleśnica Plain and the Widawa river valley. The total length of the trails equals to 233.1 km. The main trail makes a loop around Oleśnica.

From the village of Strzelce (Dobroszyce commune) the trails run into four directions. Going to the west, to the locality of Pierwoszków (23.8 km), it is possible to reach the point where the trail joins the horse trails of the Wzgórze Trzebnickie LAG. Within a short distance from the trail there are numerous horse-riding centres offering accommodation as well: the Stajnia Strzelce Pina stables in Strzelce, the Klub Jeździecki Siwek equestrian club, and the Victor stables in Siedlec, the Stajnia Bonza stables in Godzieszowa, and also closer to Wrocław: the Klub Jeździecki Platan equestrian club in Ramiszów, as well as the Klub Jeździecki Bachmat equestrian club in Prusowice. The final section of the trail runs through picturesque elevations of the Trzebnickie Hills.

The next horse trail runs from Strzelece to the south to Chrząstawa Wielka and on to Zbytowa (45.2 km), where it splits into two alternative routes: the shorter one (22.8 km) through Bystre, and the longer one (23.5 km), both trails run to Stronia. The trail runs through open spaces of the Oleśnica Plain and clusters

of mixed forests in the Widawa river valley. Within a short distance from the trail there are 11 horse-riding centres, as for instance: the Klub Jeździecki Borowa equestrian club, the Stajnia w Kątnej stables, the Stajnia Widawa stables in Chrzęstawa Wielka, and the Stajnia Wietrzna stables in Świerzna.

The forest trail, which runs from Strzelce to the northern direction, after covering the distance of 13.4 km, reaches the point where it joins the trails of the Wzgórze Trzebnickie LAG.

Finally, the trail running into the eastern direction leads mainly through forest terrains, located in the southern foothills of the Twardogórskie Hills. It is 55.5 kilometres long and finishes in Stronia, where it joins the southern trail. Near Sosnówka it is possible to turn into the trail which is a link to the trails of the Barycz River Valley LAG. At that point also the shorter alternative trail starts, which runs to the southern direction (19.3 km). Within a short distance from the trail there are the following horse-riding centres: the Stajnia Turczynówka stables in Sosnówka, the Stajnia Ostrowina stables, the Stajnia Obergut stables, the Szkoła Jazdy Konnej Jakubus Horse-Riding School, and the Klub Jeździecki Osadkowski equestrian club.

NATURE TRAILS

The nature trail runs through the terrains of the Stawy w Borowej Natura 2000 Site, making a loop around the railway station in Borowa Oleśnicka. The trail runs mainly along dikes near ponds and through a forest, and it makes it possible to observe the typical water plants, as well as several monumental oak trees.

CANOE TRAILS

The Widawa river is a right tributary of the Oder river. Its water springs are located in the Twardogórskie Hills, at a height of 204 m near the village of Drołtowiec, to the north-eastern direction from Syców. In the surroundings of Namysłów the River changes its flowing direction from the southern to the western one. The length of the Widawa equals to 110 km. Most probably, its name has been derived from the word 'vid,' which means to turn or meander. In major part, the riverside of the Widawa is regulated and banked, either completely or partially. It is grown by rush, reed, and grass. For the reason of its shallow bedrock channel, the river often floods the adjacent meadows. The most important tributaries of the Widawa are the rivers of Graniczna, Oleśnica, and Dobra.

Szlaki konne

Na terenie LGD Dobra Widawa w latach 2014-15 wyznaczono gęstą sieć szlaków konnych. Północna część szlaków przebiega przez lekko pofalowane obszary na południowym przedpolu Wzgórz Twardogórskich, pokrytych gęstymi lasami mieszanymi. Południowa część szlaków przebiega przez rolnicze tereny Równiny Oleśnickiej i dolinę Widawy. Łączna długość szlaków wynosi 233,1 km. Główny szlak tworzy pętlę wokół Oleśnicy.

Ze wsi Strzelce (gm. Dobroszyce) szlaki biegną w czterech kierunkach. Jadąc na zachód do miejscowości Pierwszów (23,8 km), można dotrzeć do połączenia ze szlakami konnymi LGD Wzgórz Trzebnickich. W pobliżu trasy znajduje się szereg ośrodków jeździeckich z możliwością noclegu: Stajnia Strzelce Pina w Strzelcach, Klub Jeździecki Siwek oraz Stajnia Victor w Siedlcu, Stajnia Bonza w Godziszowej, a także położone w pobliżu Wrocławia: Klub Jeździecki Platan w Ramiszowie oraz KJ Bachmat w Prusowicach. Końcowy odcinek trasy prowadzi przez malownicze wzniesienia Wzgórz Trzebnickich.

Kolejna trasa prowadzi ze Strzelce na południe do Chrzęstawy Wielkiej i dalej do Zbytowej (45,2 km), gdzie dzieli się na dwie alternatywne trasy: krótszą (22,8 km) przez Bystre oraz dłuższą (23,5 km), obie biegną do Stroni. Trasa prowadzi przez otwarte tereny Równiny Oleśnickiej oraz skupiska lasów mieszanych w dolinie Widawy. W pobliżu trasy znajduje się 11 ośrodków jeździeckich: Klub Jeździecki Borowa, Stajnia w Kątnej, Stajnia Widawa w Chrzęstawie Wielkiej oraz Stajnia Wietrzna w Świerznej.

Leśna trasa, biegnąca ze Strzelce na północ, po pokonaniu 13,4 km dociera do połączenia ze szlakami LGD Wzgórz Trzebnickich.

Wreszcie trasa w kierunku wschodnim wiedzie głównie przez tereny leśne, porastające południowe przedpole Wzgórz Twardogórskich. Liczy ona 55,5 km i kończy się w Stroni, gdzie łączy się z trasą południową. W pobliżu Sosnówki można skrócić na szlak łącznikowy z trasami LGD Doliny Baryczy. Zaczyna się tu również krótszy wariant w kierunku południowym (19,3 km). W pobliżu trasy znajdują się następujące ośrodki jeździeckie: Stajnia Turczynówka w Sosnowce, Stajnia Ostrowina, Stajnia Obergut, Szkoła Jazdy Konnej Jakubus i Klub Jeździecki Osadkowski.

- Ośrodek Sportów Konnych Vidavia

Ścieżki przyrodnicze

Przez Obszar Natura 2000 Stawy w Borowej biegnie ścieżka przyrodnicza, zataczająca pętlę wokół stacji Borowa Oleśnicka. Trasa prowadzi głównie groblami obok stawów i przez las, pozwalając zapoznać się z charakterystyczną roślinnością wodną i kilkoma pomnikowymi dębami.

Szlaki kajakowe

Widawa jest prawym dopływem Odry. Jej źródła znajdują się na Wzgórzach Twardogórskich na wysokości 204 m n.p.m. w okolicy wsi Drołtowiec na północny zachód od Sycowa. W pobliżu Namysłowa rzeka zmienia kierunek z południowego na zachodni. Długość Widawy wynosi 110 km. Jej nazwa pochodzi prawdopodobnie od prasłowiańskiego słowa „vid” oznaczającego kręcić, wić się. Brzegi Widawy są w większości uregulowane i obwałowane, całkowicie lub częściowo. Porastają je sitowie, trzcina i trawa. Ze względu na płytkie koryto, rzeka często zalewa przylegające do niej łąki. Ważniejszymi dopływami Widawy są Graniczna, Oleśnica i Dobra.

Na trasie spływu natrafimy na pozostałości wielu młynów wodnych, jazy, progi i nisko zawieszony mosty drogowe oraz na odcinku leśnym na przeszkodę naturalne w postaci zwalonych drzew. Najdogodniejszym czasem do spływu jest okres od końca kwietnia do końca czerwca – wtedy woda w Widawie utrzymuje wysoki stan, a roślinność wodna nie jest jeszcze zbyt mocno rozwinięta. W późniejszym okresie należy liczyć się z większą ilością przenosek i koniecznością przedzierania się przez dżunglę trzciny. Proponowany szlak kajakowy rzeką Widawą ma długość ok. 50 km.

Ze względu na długość i trudność szlak został zaplanowany i podzielony na trzy jednodniowe etapy:

- Namysłów – Bierutów – 15 km,
- Bierutów – Chrzęstawa Wielka – 19,9 km,
- Chrzęstawa Wielka – Wrocław Psie Pole – 15,8 km.

Sporty wodne

Dla amatorów sportów wodnych utworzono na rzece Widawie retencyjny Zalew Stradomia w gm. Syców, pełniący także funkcje rekreacyjne i turystyczne. Kąpieliska znajdują się również na Stawie Pierwszym Jelczańskim w Jelczu-Laskowicach i w zagospodarowanym zbiorniku kopalni kruszywa w Chrzęstawie Wielkiej. W tym ostatnim urządzono także Wake Park do uprawiania wakeboardu.

Along the trail we can come across relics of numerous water mills, weirs, river bars, or low road bridges, and along forest sections there can be natural barriers, as for instance fallen trees. The most favourable time for canoe trails is the season from the end of April to the end of June, as at that time the river keeps a high water level, and water plants are still not grown too much. In later periods it is needed to take into account a more frequent necessity of carrying the canoe and forcing the way through the jungle of reed. The recommended canoe trail along the Widawa river is about 50 km long.

For the reason of the length and difficulty, the trail has been designed and divided into three one-day stages:

- Namysłów – Bierutów – 15 km
- Bierutów – Chrzęstawa Wielka – 19.9 km
- Chrzęstawa Wielka – Wrocław Psie Pole – 15.8 km

• Widawa, fot. Adam Dąbrowski

WATER SPORTS

For enthusiasts of water sports, the water-retaining Zalew Stradomia reservoir has been arranged on the Widawa river in the commune of Syców, which also has tourist and recreational functions. Beaches can also be found by Staw Pierwszy Jelczański lake in Jelcz-Laskowice, as well as by the adapted reservoir of the gravel mine in Chrzęstawa Wielka. In the latter there is also a Wake Park for practicing wakeboard.

- Chrzęstawa Wielka – kąpielisko

BIERUTÓW

• **MARKUS - Hotel - Restauracja**

Bierutów, ul. Jesionowa 2a
tel. 71 721 83 83

• **Rimini Pizza & Kebab**

Bierutów, ul. Młyńska 1a
tel. 71 314 77 39

• **Łyzeczka - obiady domowe**

Bierutów, ul. M. Konopnickiej 47
tel. 695 430 925

CZERNICA

• **Gospoda Pod Czarnym Kurem**

Browar Widawa
Chrzęstawa Mała, ul. Wrocławska 97
tel. 783 889 880

• **Hotel Róża - hotel i restauracja**

Kamieniec Wrocławski,
ul. Wrocławska 109, tel. 71 303 64 92

• **Wypoczynek Pod Gwardzią**

Czernica, ul. Wiśniowa 27
tel. 504 745 532

• **Pizzeria Karczma Wiejska**

Chrzęstawa Mała, ul. Wrocławska 107
tel. 71 318 90 14

• **Pizzeria Włoska Robota**

Dobrzykowice, ul. Stawowa 43
tel. 519 744 994

• **Sushi Family**

Dobrzykowice, ul. Stawowa 17d/4u
tel. 71 707 38 13

• **Smak i Styl**

Nadolice Wielkie,
ul. Wrocławska 64, tel. 603 070 012

• **Pizzeria Italia**

Kamieniec Wrocławski, ul. Łąkowa 1
tel. 603 848 800

• **Pizzeria Pepperoni**

Kamieniec Wrocławski,
ul. Wrocławska 26
tel. 504 005 398

DŁUGOŁĘKA

• **Zielona Osada**

Kiełczów, ul. Rzeczna 58
tel. 785 155 800

• **Restauracja Borowianka**

Borowa, ul. Klonowa 12
tel. 516 140 997

• **Zajazd Pod Kogutem**

Borowa, ul. Klonowa 21
tel. 71 315 72 47

• **Hotel Restauracja u Janów**

Długołęka, ul. Wrocławska 33
tel. 71 315 22 08

• **Gościniec przy Spacerowej**

Długołęka, ul. Spacerowa 9a
tel. 881 446 722

• **Rezydencja Rosato**

Mirków, ul. Wrocławska 64
tel. 604 068 515

• **Willa Mirków**

Mirków, ul. Wrocławska 20
tel. 693 666 608

• **0 Apartamenty**

Mirków, ul. Irysowa 1b
tel. 731 718 181

• **Motel Magnolia**

Domaszczyn, ul. Wrocławska 20d/e
tel. 722 148 077

• **Stadnina Koni Victor - Agroturystyka**

Siedlec, ul. Jeździecka 11
tel. 510 929 889

• **Pizzeria Ciao Pizza**

Kiełczów, ul. Wrocławska 37
tel. 533 201 918

• **Thali Express**

Kiełczów, ul. Wrocławska 2
tel. 515 550 898

• **Izakaya Sushi**

Kiełczów, ul. Agrestowa 20G
tel. 886 726 622

• **Smaki III RP**

Kiełczów, ul. Wrocławska 94
tel. 729 854 997

• **Bar Apetito**

Byków 1, tel. 71 315 15 45

• **es8bar**

Łozina, ul. Wrocławska 26
tel. 609 876 380

DOBROSZYCE

• **Zamek Dobroszyce**

Dobroszyce, ul. Wojska Polskiego 25
tel. 603 999 493

• **Zamek Dobra**

Dobroszyce, Dobra 28,
tel. 71 314 24 00

• **Leśny Zakątek Białe Błoto**

Białe Błoto 38, tel. 660 545 849

• **Saunowisko pod Sosnami**

Białe Błoto 56, tel. 605 886 033

• **Turkusowy Zalew**

Strzelce 12c, tel. 603 683 253

• **Koło Wody**

Strzelce, ul. Turkusowa 3
791 015 997

• **Sielska Loftowa**

Dobra 5D, tel. 732 807 807

DZIADOWA KŁODA

• **Pizzeria Etna**

Dziadowa Kłoda, ul. Parkowa 3
tel. 530 222 800

• **Polana Smaków**

Dziadowa Kłoda, ul. Sycowska 1a,
tel. 576 894 666

• **Pierogarnia**

Dziadowa Kłoda, ul. 1 Maja 3
tel. 725 427 606

• **Jagodowa Osada**

Dziadowa Kłoda, ul. Brzozowa 14D
tel. 608 249 721

JELCZ-LASKOWICE

• **Pensjonat Cartine**

Jelcz-Laskowice, ul. Wrocławska 10
tel. 692 345 386

• **Hotel Arkadia**

Jelcz-Laskowice, ul. Zachodnia 12
tel. 71 303 56 56

• **Art Hotel**

Jelcz-Laskowice, ul. Klonowa 11
tel. 605 324 727

• **Hostel Nasz Krym**

Jelcz-Laskowice, ul. Wrocławska 7
tel. 575 701 947

• **Domek Quatro Brzezinki**

Brzezinki, ul. Główna 36
tel. 692 396 960

• **Restauracja Trzy Stawy**

Jelcz-Laskowice, ul. Oławska 195a/2
tel. 739 258 058

• **Restauracja Uśmiech**

Jelcz-Laskowice, ul. Techników 9
tel. 71 318 81 40

• **Cafe Ploteczka**

Jelcz-Laskowice, ul. Polna 37
tel. 797 588 525

• **Kafka Kafe**

Jelcz-Laskowice, ul. Oławska 46
tel. 690 945 480

• **Pizzeria Familia**

Jelcz-Laskowice, ul. Żwirki 1c
tel. 71 318 37 89

• **Pizzeria Don Creto**

Jelcz-Laskowice, ul. Hirszfelda 10A/10,
tel. 661 378 337

• **Sorrento Pizza & Burger**

Jelcz-Laskowice, ul. Hirszfelda 74
tel. 71 318 21 08

• **Restauracja Sorrento Gold**

Jelcz-Laskowice, ul. Polna 39
tel. 71 318 27 18

• **Chata Rybaka - Bistro Rybne**

Jelcz-Laskowice, ul. Oławska 206a
tel. 666 404 470

• **Furu Sushi**

Jelcz-Laskowice, ul. Bożka 47c
tel. 577 588 700

• **Pizzeria Tropikana**

Jelcz-Laskowice, ul. Partyzantów 8
tel. 71 318 41 35

MIĘDZYBÓRZ

• **Zajazd Leśnik**

Oska Piła 10, tel. 502 936 462

• **Restauracja Made in Napoli**

Międzybórz, ul. Wrocławska 38
tel. 607 155 155

OLEŚNICA

• **Hotel Amber**

Cieśle 47, tel. 71 315 00 00

• **Gościniec pod Zającem**

Ostrowina 7, tel. 71 315 47 97

• **Zajazd u Stefanii**

Dąbrowa 9, tel. 531 551 088

• **Rożen Bar Jędrzejówka**

Sokołowice 107a
tel. 71 805 00 88

• **Hokus Pokus Pizza-Bar**

Ostrowina 6j, tel. 531 551 088

SYCÓW

- **Aroma Stone - restauracja, hotel, SPA**

Syców, ul. Szosa Kępińska 81
tel. 62 594 05 05

- **Dom Władcy Łąk**

Syców, Stradomia Wierzchnia 9
tel. 604 360 073

- **Pole namiotowe/kamping nad Zalewem w Stradomi Wierzchniej**

Stradomia Wierzchnia
tel. 62 785 51 44 (MOSiR Syców)

- **Osada na Górcie**

Działosza 58B, tel. 730 087 255

- **Zajazd Stradomia**

Stradomia Wierzchnia 21a
tel. 62 785 88 04

- **Agroturystyka Lesieniec - Magdalena i Maciej Mochoń**

Syców, Gaszowice 19
tel. 698 524 990

- **Gapa - Restauracja i Pub**

Syców, ul. Młyńska 3
tel. 660 711 717

- **Made in Napoli by Servio**

Syców, ul. Nowowiejska 9
tel. 791 005 178

- **Strefa Kawy - Sycowska Palarnia Kawy**

Nowy Dwór 38 A, tel. 791 635 183

- Pruszwice Cztery stawy

- **Kawiarnia Franczesko**

Syców, Plac Wolności
tel. 501 620 216

- **Restauracja Angelo 2.0**

Syców, ul. Szkolna 5
tel. 790 740 140

- **Pasja Smaku - obiady domowe**

Syców, ul. Kasztanowa 64
tel. 782 689 020

- **Bar Ekspres**

Syców, ul. Królowej Jadwigi 2/19
tel. 62 333 52 28

- **Pizzeria Roberto**

Syców, ul. Kępińska 2
tel. 62 785 52 07

- **Beach Bar**

(działalność sezonowa)

Syców, ul. Polna 36
tel. 530 951 299

- **Lisi Zakątek**

(warsztaty dla dzieci)
Drołtówice, tel. 881 630 353

WILKÓW

- **Hotel Jakubus**

Jakubowice 36, tel. 728 546 001

- **Gospodarstwo Agroturystyczne Nad Stawami**

Dębnik 2, tel. 77 419 54 72

- **Agroturystyka - Jakubowice**

Jakubowice 1A
tel. 720 784 658

WYPOŻYCZALNIE SPRZĘTU REKREACYJNEGO

- **Enjoy** - wypożyczalnia rowerów elektrycznych

tel. 506 057 009

www.enjoypsc.pl

- **Family ebikem** - rodzinna

wypożyczalnia rowerów elektrycznych
tel. 570 800 618

www.familyebike.pl

- **Sauny Miodowe Karol Krawczyk**

- wynajem mobilnej sauny i balii
tel. 733 642 867

www.saunymiodowe.pl

- **MALONA Glamping SPA** - wynajem

mobilnej sauny, balii, organizacja
noclegów glampingowych
tel. 732 920 140

www.malona.pl

 wyżywienie

 rekreacja

 nocleg

